

Legujabb szabad. billard-golyók.

Alulírott bátorokdiki tiszteltet tudatni, hogy sok évi fáradság után ikerült neki 1775

billard - golyókat

készíteni, melyek jószág és tartósság tekintetében minden eddigit messze fölmúlnak.

Sein, hang és ruganyosság tekintetében teljesen hasonlítanak az elefántcsont-golyókhoz, azonban elpusztíthatatlanság tekintetében messze felülmúlják azokat, minthán törés vagy repedés a golyóknál teljesen lehetetlen, s erre egész 1 évi írással jóállást vállalok. Egy darabnak ára 62 mméterig 5 forint, 62-66 mméterig 6 forint, 66-70 mméterig 6 frt 50 kr., nagyság szerint.

Közel 100 billard, minden rendszerből, folyton raktáron.

KNILL KÁROLY, Bécs, IX., Rossau, Rothe Löweg, 5. n. 7.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadása Budapesten megjelent s minden könyvtárnál kapható — az osztr. tartományok számára SZELINSZKI GYÖRGY cs. k. egyet. könyvtárnál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6

JAKAB ÖDÖN.

SZÉKELY HISTORIÁK

RAJZOKKAL. Diskótésben 2 frt.

Ára füzve 1 forint.

Tartalom: Mit csinált örömeiben Darkó Dénes. — Hová lett a Gál Sándor kenyere. — A huszár. — Miért állott meg az atosfalvi alsó malomkerék. — Az adomány mehek. — Az eltemetett gyűrű. — A Keszeg Imre pástorsága. — A beteg asszony utja. — Hogyan került kapu a Szabó Lóvina kertjére. — Mire jó egy idegen siralom.

Arógtón másoló.

(N. B., szabad. A.)

Legujabb, egyetlen találmány iratok, rajzok, hangjegyek stb., valamint tervek, rajzok stb. melyek fényképezéssel vagy más módon készíthetők — sokszorosításra. Szállítás díj mekkorára mint nyomtatvány. Készülékek 8 márkától kezdve, az összes kellékekkel együtt. — Tervezetek, nyomtatványok ingyen és bérmentve. 1772

Zittau, Szászország.

Dammán Károly.

MAGYAR LESZÁMITOLÓ- ÉS PÉNZVÁLTÓ-BANK.
(BUDAPESTI KÖZRAKTÁRI VÁLLALAT.) 1765

Ezennel ajánljuk

KÖZRAKTÁRAINKAT:

a raktárakat és az Elevatort,

melyek összesen 400.000 méteremázsán felül képesek terményt befogadni, gabona, olajos és hüvelyes vetemények, termények és más egyéb áruk beraktározására, olcsó fekbér és mérsékelt kezelési díjak felszámítása mellett. — Fuvardíjak, vámok és egyéb előleges költségek általunk előlegeztetnek. — A rexpeditiónális kedvezmény úgy a vasutak, mint a dunagőzhajózási társulat részéről biztosítva van. Vám és fogyasztási adóköteles árukra nézve teljesen berendezett Transito-raktárakkal szolgálunk. A küldemények czímzendők:

A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bank közraktárainak Budapesten. Állomás: Fővárosi közraktárak. — Üzletszabályzat- és díjtételeket, továbbá szállítóleveleket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Kávé

Cuba, Non plus ultra 4 frt 1.30
Java, legfinomabb 1.52
Menado, nagy szemű 1.60
Santos, finom tű 1.38
Rio, igen erős, fin. 1.32
Jamaika, kiváló 1.28
Kijója, tiszta súlyban vámosra és bérmentesen

MAITI R.
trierzi nagykereskedőház által legfinomabb, zamatos, erőteljes, tiszta árú, 5 kilós hálóban, postán utánvét mellett Magyarország minden helységébe küldetik.

Mintán kávé-küldeményével nagyon meg voltam elégedve, kérem, küldjön ismét 1 bal Cubát és 1 bal Menadot.
Herkály Uj-Szöny mellett, 1884 márczius 8-án.

Tóth Lajos.
Az előbbi kávé-küldeményekkel nagyon megelégedve, kérem, küldjön ismét 1 bal Cubát 1 frt 80 kr-ával.
Győr, 1884 február 21-én.

Dr. Koch János, tanár.
A kapott kitanús jószág kávémenekért lekötözött köszönetem mellett, kérem, küldjön ismét, stb.
Erdős, 1883 augusztus 16.

Wellenheim Cajus
csász. tanácsos és pénzügyi főtanácsos. 11023

ZORD IDŐ.

TÖRTÉNETI REGÉNY.

Irtta

KEMÉNY ZSIGMOND

Három kötet.

Második kiadás.

Ára füzve 3 frt.

Termények tűzkár elleni biztosítása.

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Befizetett alaptőke frt 4,000,000. — aranyban.
Tartalék alapok „ 3,065,712.74 „

A gazdaközönség figyelmébe ajánljatik a rendkívül előnyös

mezőgazdasági általánybiztosítás.

Bővebb felvilágosítások nyerhetők az igazgatóságánál 1685

Budapest, IV., városház-tér 1. szám alatt,
és a társaság minden ügynékségénél.

Kísorsolással egybekötött életbiztosítás.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható:

JÓKAI MÓR MUNKÁI.

Népszerű kiadás. Egy-egy füzet 40 kr.

1. A varchonták. 28-29. Szomorú napok. 2 füzet.
2. Fortunatus Imre. — Shirin. 30-31. A janicsárok végnapjai. 2 füz.
3. Kalóz-király. 32-37. Kárpáthy Zoltán. 6 füzet.
4. Sonkoly György. — A drága kövek. — Mária Zára. 38-43. Egy magyar nábob. 6 füzet.
- 5-9. Törökvilág Magyarországon. 5 füz.
10. A büntetés Nepean sziget. 44-47. Új földesur. 4 füzet.
- 11-12. A kétszárnyú ember. — Az egyiptusi rózsza. 2 füzet.
13. Koronát szerelemért. — A Hargita. — A kalmár és családja. 48-53. Szegény gazdagok. 6 füzet.
14. Petki Farkas leányai. — Háromszéki leányok. — A két száz. 54-55. A magyar előidőből. 2 füzet.
15. Regék. 56-59. Hétköznapiok. 4 füzet.
16. Carinus. — A nagy-enyedi két fűzfa. 60-63. A régi jó táblalábak. 4 füzet.
17. A serfőző. — A nyomorék naplója. — Fekete világ. 64-65. Délvirágok. 2 füzet.
- 18-20. Erdély aranykora. 3 füzet.
- 21-23. Csataképek 1848-1849-ből. 3 füz.
24. Bujdosó naplója. — Kurbán bég. Megölt ország. 66-67. Milyenek a nők? 2 füzet.
- 25-26. A fehér rózsza. — Humorisztikus papirszelvények. 2 füzet.
27. Magyarhon szépségei. 68-71. Véreskönyv. 4 füzet.
- 28-29. Szomorú napok. 2 füzet.
- 30-31. A janicsárok végnapjai. 2 füz.
- 32-37. Kárpáthy Zoltán. 6 füzet.
- 38-43. Egy magyar nábob. 6 füzet.
- 44-47. Új földesur. 4 füzet.
- 48-53. Szegény gazdagok. 6 füzet.
- 54-55. A magyar előidőből. 2 füzet.
- 56-59. Hétköznapiok. 4 füzet.
- 60-63. A régi jó táblalábak. 4 füzet.
- 64-65. Délvirágok. 2 füzet.
- 66-67. Milyenek a nők? 2 füzet.
- 68-71. Véreskönyv. 4 füzet.
- 72-73. A magyar nép élce szép hegydűszóban. 2 füzet.
- 74-76. Arnyképek. 3 füzet.
- 77-82. A kőszívű ember fia. 6 füzet.
83. Milyenek a férfiak? 84-89. Politikai divatok. 6 füzet.
- 90-93. Mire megvénülünk. 4 füzet.
94. Oceania. Egy elslyelt világrész története. 95-97. Az elátkozott család. 3 füzet.
- 98-99. Felfordult világ. 2 füzet.
100. Elbeszélések.
- 101-112. Dekameron. Száz novella. 12 f.

VASZON ÉS FEHÉRNEMŰ RAKTÁR „A MENYASSZONYHOZ”

MÖSSMER JÓZSEF

Budapest, koronahéreg-(urt)-utca s szibárus-utca sarkán, báró Orczy-féle ház 12. szám alatt, a főpostának átellenében.

Ajánlja legnagyobb választékban újonnan berendezett raktárát mindennemű és minőségű rum-burgi, hollandi, írlandi, orosz, szilésai és 155, 175, 200 cmtr. széles ágylepedő-vászonait. Asztalterítőkét 24, 18, 12 és 6 személyre, damaszt, jacquard és csinvalban. Ágyrakát, kávékezdőket, orpó és java-takarókat, törülközőket, asztalkendők és tejszűrőket, len és batista szobakendők, flaneltakarókat, esztergonyú és színes ruhaharabot, wadmoll, elifon, madárpalm, skirting és oxford, himzett len- és batista-kendőket és batisták, ágyszőnyegek (Gimpen), függönyök, asszonyi, ur- és gyermek köcs fehéreneműt len, chiffon, barchet és flanelben. Ingák, nadrágok, mellények, fehérek és színes alsó szoknyák, lepedők, párnák, hímző- és szegélyezett és sima ágyszőnyegek, hártyák, gallérok és keszélők, duxi és orpó-mellények és nadrágok.

Műncheneri előnyzatott tárgyak kereszthímzése, s még mindenféle más cikkelt.

KÜLÖNLEGESSÉG: magyar honi gyártmány néhas damaszt, asztalkendők és törülközőkben.

Menyasszonyi kocsnyák 300 forinttól feljebb 4000 frtig.

Megrendelések legpontosabban és legjobban postai utánvét mellett eszközölhetők. Árjegyzékek és minták kiv. ingyen. A leneműek valódiságáért kezesség a cég.

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLETI SORSJEGYEK

11177 főnyeremény 50.000 frt adómentes.

Évente 3 huzás, a legközelebbi huzás 1884 november 3-án.

A kereskedelmi takarékos és hitelszövetkezet következő feltételek mellett ad el Magyar vörös-kereszt-egyleti sorsjegyeket részletfizetésre:

5 drb 23 hó alatti lefizetésre 2 frt. 10 drb 23 hó alatti lefizetésre 4 frt.
5 „ 14 hó alatti lefizetésre 3 frt. 10 „ 12 hó alatti lefizetésre 7 frt.

A részletfizetés leköltött sorsjegyek különféle sorszámból állítanak össze. A legkisebb nyereményről külön sorsjegyre értéke kifizetetik s szelvénye mindaddig tovább jár, míg egy fő vagy nagyobb melléknyereményre utoljg ki nem húzódik. — Az esetleges nyeremény már az első részlet befizetése után a részletfizető illeti. — Vidéki megrendelések postai-utvánnyal eszközölhetők s postafordulattal elintéztetnek, ideig. nyugtalan a földművelésügyi szolgálat. Utánveteli megrendelések nem vétetnek tekintetbe. — Üzleti helyiség Budapest, Gizella-tér 2. sz.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Herlich Károly Petyerdy Lajos Lovag Felk Zsigmond
elnök vezérigazgató I. alelnök

42-IK SZÁM. 1884. BUDAPEST, OKTÓBER 19. XXXI. ÉVFOLYAM.

Külföldi feltelemek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész óra 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész óra 6 frt félévre... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész óra 6 frt félévre... 3 * Külföldi előfizetőknek a postaiag meghatározott viteldi is csatolandó.

CORNEILLE.
1606-1684.

EHÓNAPBAN ülte meg Franciaország egyik legnagyobb költője, Corneille, a francia dráma atyja halálának második centenariáját.

Soha író, mondja felőle Nisard, a teremtő lángész czimét jobban meg nem érdemelte, mint ő. Egyetlen ő a francia irodalomban, ama roppant távolságnál fogva, mely közvetlen előzőitől elválasztja. A renaissance óta a kiváló írók bizonyos tekintetben egymást megelőzik, Lucretius hasonlata szerint körül-közre adván az élet fátylóját, mely annál jobban ragyog, minél közelebb jutnak a tőkely korszakához. De Corneillet valódi mélység választja el mind attól, a mit előtte még színműnek lehet nevezni. S a nyelvet illetőleg távolabb áll mögötte az őt megelőzőt színművek legjobbjai is, mint Descartes mögött, ki saját bélyegét nyomá százádára, annak jobb prózairói. Descartes módszert teremtett s a nyelvet szabályozta; Corneille nyelvet is teremtett, módszert is. Előtte a színpad csak üres nevetek mutathat föl, de egyetlen színművet sem. E nagy művészet, melynek úgy szólván multja nincs, egész készen szokik elő a Corneille fejből. Ő neki mindent kelle teremteni, jellemeket, szenvedélyeket, erkölcsöket, stílt és élethűséget, mert ennek mind híjával voltak az eddigi drámaköltemények. Ő adta a tragédia első mintáit Racine-nak, Molière tőle tanulta a vígjáték hangját és stíljét s még egy harmadik műfaj megalkotását is neki tulajdonítják, melyet ma drámának nevezünk, sőt még a polgári dráma is megtalálhatja benne első elméletét.

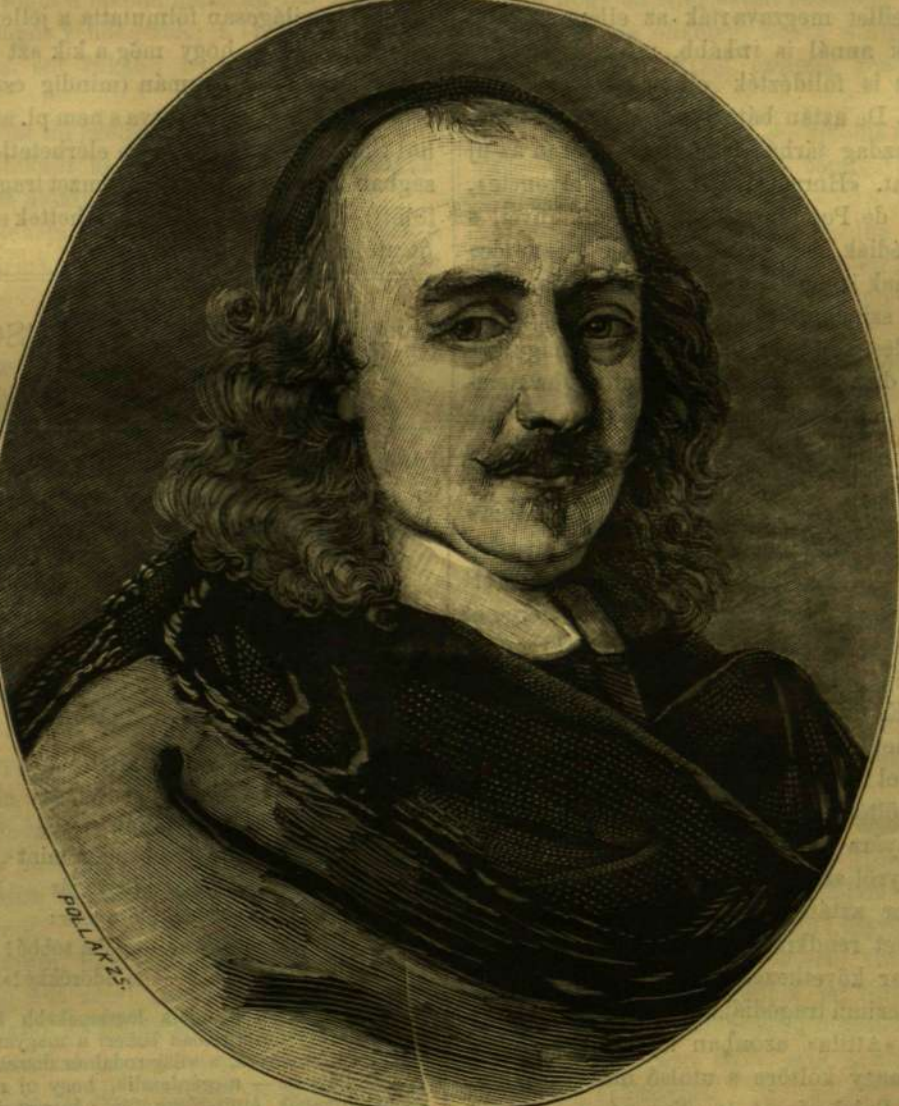
szolgálta. Mindenütt repeső élet, kitörő erő. A vajudó társadalomban minden emberi erő természetszerűen érvényesül, az ember kénytelen eredeti lenni.

Ilyen időben született, ilyenben élte életének első felét Corneille. Ismerte a szabadság minden szeszélyét, minden mámorát, hogy második felében is sajnálja, hogy az a szeszély, az a mámor elmult.

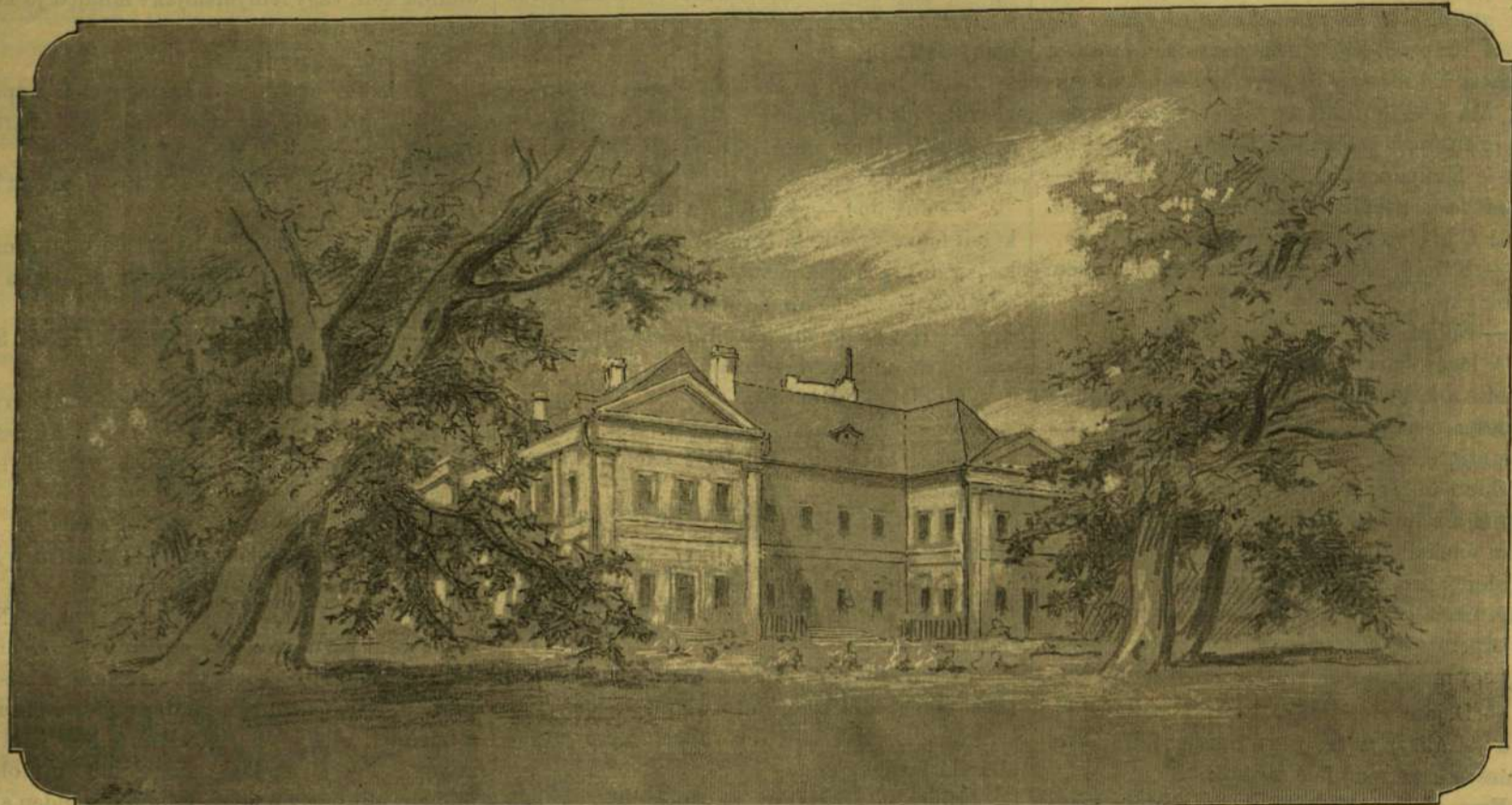
Corneille Péter 1606-ban junius 6-án, Rouenban született, hol atyja főügyész vala. Tanulmányait a jezsuitáknál végezte s a jogi tudományokra szánta magát, s mint főügyész foglalt állást a «Table de marbre du Palais»-nál. A benne rejlő költői szikra azonban más

pályára hívta, melyen a dicsőség istennője in-tegetett feléje.

1829-ben jelent meg első színművével, «Mélite»-tel a színpadon. Huszonhárom éves volt akkor. A közönség élénk érzkkel viseltett akkor a színpadi előadások iránt, a színház egész új mulató hely vala. Párisban csak két színház állt még akkor, a Morois és a Hôtel de Bour-gogne. A földszinten csak állóhelyek voltak s két sou volt a belépti díj. Diszlet, gépezet nem létezett. Az ötödik felvonásban egyszerűen félre-húztak egy nagy szőnyeget, mely mögött a darab főszemélyei voltak láthatók, a mint haldokolnak vagy már meg is haltak. Minden egyebet úgy kellett a közönségnek hozzá képzelni az előadás-

CORNEILLE PÉTER.

GRÓF KÁROLYI ISTVÁN KASTÉLYA NAGY-KÁROLYBAN.

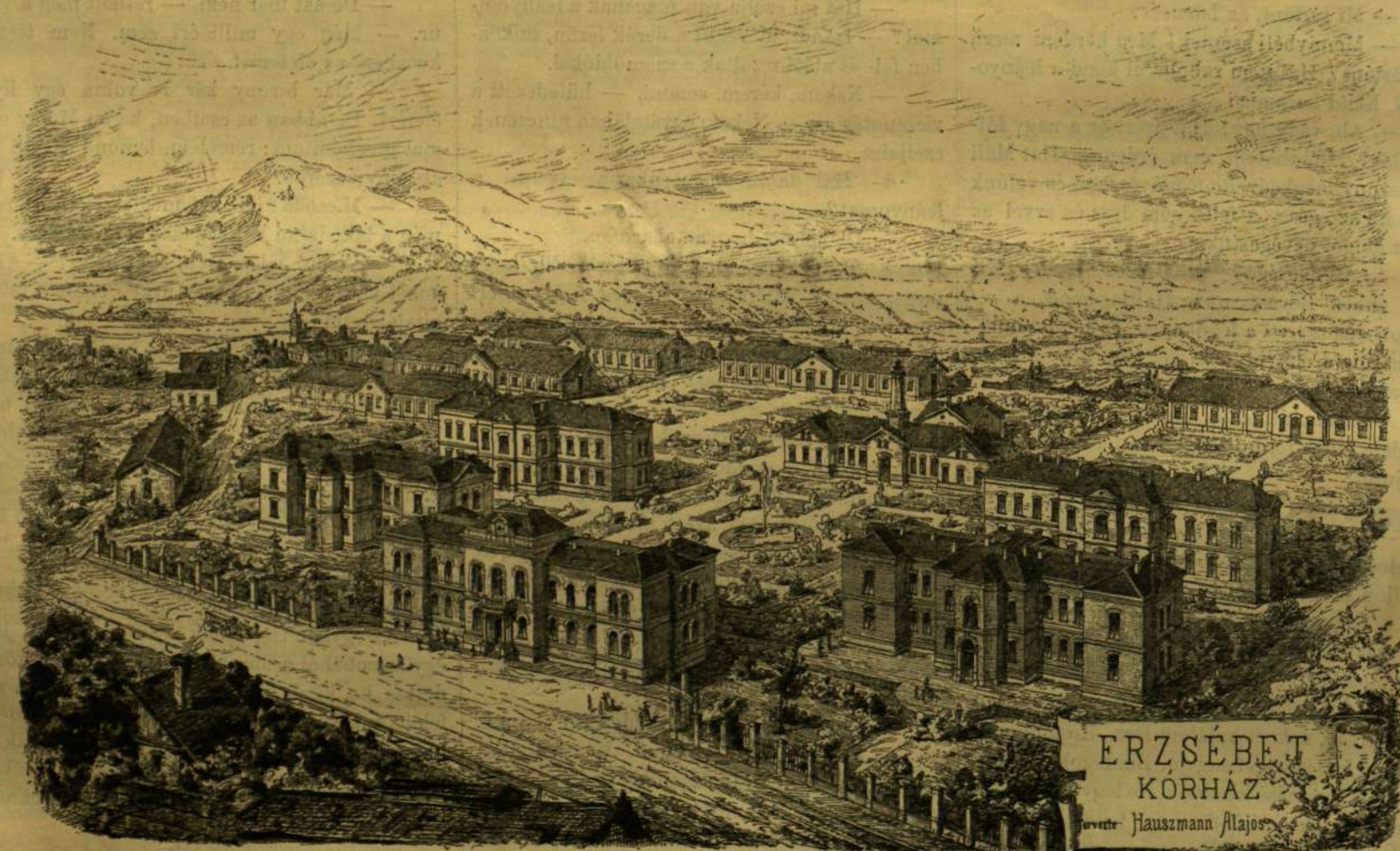
A GÖRGÉNYI NAPOKBÓL.

Október 9.

A vadászatok bevégeztek Görgényben; a fenséges pár ma elutazik. Holnapról kezdve egy esztendeig csupa hétköznapi lesznek a kastélynak. A havasok is megcsöndesednek s ez a mi kis görbe országoeskánk sem ér addig a most lefolytáknál szebb napokat.
Lőttek néhány medvét. A hajtások ügye-

sen voltak rendezve. Medve pedig elég van. A trónörökös mesterlövést tett. Egy roppant bundást 80 lépésről talált a bordái között, úgy hogy nyomban összeesett. A vén, otromba nagy tenyerű Nyikita bá, a medvevadász is azt mondta rá: „Tudsz már löni királyurfi, látom.” Egy cserfalevelet szakítottak s a maczkó vérebe mártva oda tűzték a fenséges ur sipkája mellé. Ez volt a felavatása. — Megjárták a vécsi vár környékén a sűrűségeket. Ott is volt

medve. S minden hajtásban akadt néhány úgy, hogy még Melka a piktör is lőhetett volna vagy kettőt. Két vendéglőur is ejtett el, néhány maczkót pedig megsebesítettek. A görgényi kastély vadászgyűjteménye megszorodik néhány tárggyal. A fenséges ur által lőtt két medve bőrért ott fogják őrízni, ezenkívül a pontosan vezetett vadásznaplót. Mindezeket részletesen leírták az újságok. A görgényi havasok becsülete érdekében örvendetes tudnivalók is. Ré-

ERZSÉBET KÓRHÁZ

Hauszmann Alajos

A VÖRÖS-KERESZT-EGYLET KÓRHÁZI TELEPE BUDÁN.

A HÁROM CSÁSZÁR SZKJERNYEVICZÉBEN.

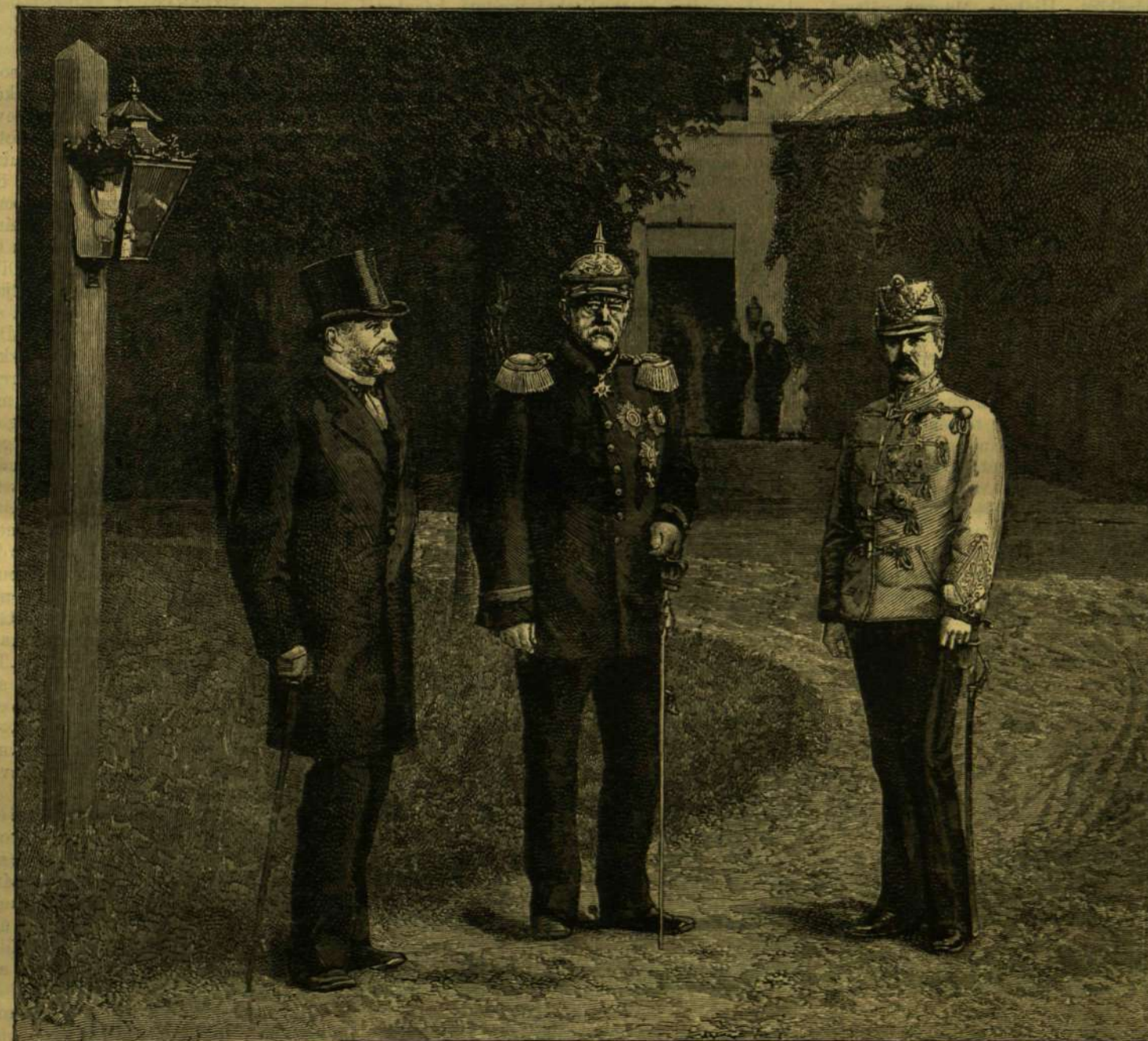

A CSÁSZÁROK ERTEKEZLETE.

Giers.

Bismarck herczeg.

Kálnoky gróf.

A HÁROM MINISZTER. — FÉNYKÉP UTÁN.

gebben, mikor a mi uraink jártak oda medvére, 20—30 darabot ejtettek el egy-egy hosszabb vadászat alatt. Hát medve most is van. Érdekes eljönni reá.

Nekünk egyéb örvendezni valónk van; egyebért nevezik ünnepeknek az elmúlt tíz napot.

Itt előttem egy csipkés cserfalevél van. Ez a medveravatalról való, mely köré két szép este gyűlt a vadásztársaság a görgényi kastély udvarán.

Akkor ki volt világítva fáklyákkal a tágas térség. Sok ember gyűlt be. Megfújták a kürtöket. A fenséges ur a feleségével s a nemes urakból álló kíséret kijöttek. A cigány tust hozott. Riadó éljenek hangzottak. Aztán az egyik fiatal főúr a cigány elé állott s nagy vigasságában egy magyar népdalt parancsolt. A fenséges asszony mosolygott. Hiszen ő ismeri ezt a dalt! Csendesesen dudolni kezdte. Minden más emberhang elhallgatott. Olyan igen szépen hangzik az az ő ajakáról. Hallottuk mi országul mindnyájan és gyönyörűnek valljuk és megmelegedtünk a hallatára. Az urak is fellelkedtek. És énekeltek mind azt a szerelmes parasztleány szívében fakadt bánatos nótát.

Aztán megzendült a hurokon a Rákóczi-induló. Ez a hangból való kijelentés. És trónunk jövendőbeli ura ennek a hangjai mellett járta meg a Rákóczi-udvart s ment be a Rákóczi-kastélyba...

Ótt benn lakoma volt. Ott magyar módon áldomást mondtak a királynak. A királyi «állt az áldomásozó elibe» (s magyar módon felelt reá).

Abban a környékben van néhány volt magyar falu. Szép szál emberekből, fekete szemű leányokból, egyéb semmi se magyar már, csak a nevik. A beszercezi havasok aljában, a gyalui havasok aljában, a hátszegvidéki havasok aljában, a hunyadi havasok aljában és a székely havasok körül is sok volt magyar falu van. A papjuk oláh pap. Eljön a trónörökös színe elől a tisztelegni. A királyi magyarul szól hozzá. Ó németül felel, «Euer excellenz»-nek szólítván a trónörökös. Hiában. Magyar választ kap...

Ezt a szót, azt a dalt, s amaz indulónak a hangját hátha meg fogják hallani, ha Görgényből, a magyar király fia udvarából hallják!

Im ezért ünnepnap az nekünk. Engedje meg nekünk ezt az önzést mindenki, hogy a királyi eme látogatásból is im ezt valljuk kivált lelkesedésre méltónak.

Ritka dolgok ezek nekünk. A magyar trónus leendő öröke jó találja magát a mi uraink között. Az ő szemükkel látja országunkat, az ő szavakkal ismeri meg a szükségünket s kedvesnek találja, a miért mi rajongunk.

Ha önzés ez, nem gonosz fajtája az önzésnek. Abból ered, hogy szeretjük ezt a mi kis országunkat, s hogy magyarnak szeretjük...

Csak még egy jeleneteskét hadd vessek ide. Olyan szép volt, hogy nem birom felejtani.

A fenséges asszony észrevette a kis hadat. Ő már meglátja a gyermeket. Édes anyja ő is. Megállította a kocsi s lezárt. Oda ment közből. Aféle gyalón ruházott paraszt kis nepek ezek. Bizony semmi diszes sincs rajtuk. Mégis némelyiknek megismogatta selyemlágú haját, megnézegette fényes szemét, s mindegyikre mosolygott.

Aztán pénz szórt közéjük. Azt zajosan kapkodták. Az egyik csep boos, ki mih z sem jutott, duzzogva nyujtotta kővér kezét feléje: «Adj nekem is, domna.»

Adott. Aztán hazá hajtattott.

Egy székely paraszt hajtó a kapuzábe mellett leemelte a kalapját s azt mondta: «Az isten szeresse.»

Szeresse az Isten!

P. I.

A TRÓNÖRÖKÖS-PÁR NAGY-KÁROLYBAN.

A magyar király fia, Rudolf trónörökös és bájos hitvese Görgényből látogatába mentek Nagy-Károlyba Károlyi István grófhhoz, a ki arról ismeretes, hogy minden ízében magyar ember. Sokat utazott, sokat forgott a világban, de azért mindenütt magyarnak vallotta magát. Derék, dalaás főúr, elegáns gavallér, jó gazda, a ki ép úgy otthon van a mezőn, az erdőben, mint a szalon parkettjén; kitűnően kezeli a fegyvert, jól ulti meg a lovat, s a vad, a melyet fegyverével cselba vesz, ritkán menekül meg. E mellett cselédeinek valóságos apja, tisztviselőinek igazságos főnöke, s a magyar iparnak buzgó mecenása.

Hogy ne örülhetnének tehát, ha a királyi levele ilyen főurat tüntet ki látogatásával. Károlyi István grófnál magyar szívekre, magyar gondolkodásra, magyar érzésre talált, s a barátság, mely a királyfít Károlyi grófhhoz fűzte, közelebb hozza a trónörökösöt a nemzethez. Ez a látogatás tehát politikai és társadalmi szempontból is fontos és többet használ a lapoknak sok vezércikkénél, vagy a képviselőházban elhangzó dörgedelmes szónoklatoknál.

Aztán a fogadtatás minden ízében magyar is volt. Fekete-sárga lobogó és a kétféjű sas a Nyírség székhelyén nem volt látható. Rákóczi-indulóval fogadták a királyi leventét, kire a nemzeti lobogók díszbe öltözött város barátságos falai közt magyaros vendégszeretet várt. Igazi magyaros lelkesedésre és igaz rokonszenvre talált itt a trónörökös. Szinte megszerette a magyar szót, a magyar bort, a magyar konyhát, a magyar szokásokat: mert Károlyi István grófnál csak ezekben volt része.

A grófi házi ur nagy fényt fejtett ki, de az új butodarabok, új szőnyegek, pipere-tárgyak, kocsik, stb., mind a magyar ipar haladásáról tesznek bizonyosságot, s nagyrészen a nagy-károlyi mesteremberek ügyességét dicsérik.

A gróf munkáját Szatmármege közönsége és Nagy-Károly városának törvényhatósága megkönnyítette. E város ötven év munkáját végezte el néh ny nap alatt. Utakat javított, házakat tisztogatott, kunyhókat rombolt, csatornákat épített, úgy hogy a magyar város egészen megifjodva fogadta a fejedelmi vendégeket. A kátyuk, a sártócsák, a moesaras ingoványok helyén sima kocsutalakat építettek, a disztelen helyeken hatalmas diadaliveteket rögtönöztek, az utakat szégyelző fákat megnyesték, a szidók póznáit eltávolították, s a piaczen összehalmozott fabódékat, hol a zsisárosok árulták ütött-kopott holmijukat, földig lerombolták. Lobogók lengtek a házak tetőiről, transparentek fényltek a sötét éjbe, s az ablakokban ezernyi gyertyaláng hirdette, hogy Nagy-Károly városában valódi öröm napjai virultak föl.

Legtöbbet változott azonban maga a kastély, melynek impozáns homlokzatát mai képünkben mutatjuk be. Az ősrégi palota hatalmasan emelkedett a város kellő közepén, százados parktól körülveve. Külsője azonban nincs arányban a belsejével. Az régiségéről tesz tanúságot, ez a modern haladás vívmányait mutatja be. Pazar fény párosul benne a jóízűséssel, a fejedelmi kényelem a czélszerűség törvényeivel. Azt a hat termet, melyet a gróf a trónörökös számára rendezett be, bármely palota irigyelhetné. A középső hálóterem halvány rózsaszín selyem butoraival, pompas alkovejával a káprázatos fény netovábbja. Jobbra a trónörökösné, balra a trónörökös szobái nyíltak. Mind-egyik lakosztály két-két tereméből áll, toleltetészobából és szalonból. A trónörökösnéjék kékselyem és vörös atlasz butorzat díszítette, a trónörökösét pedig egyszerű barna és sárga garnitúra. A hatodik terem: az ebédlő, melyet virágállványon ügyes kezek osztottak két részre. A kisebbik helyiség olvasó-terem gyanánt szolgált, a széles tölgyfa-asztalon sok magyar hírlap és folyóirat volt felhalmozva.

De a trónörökös-pár nem azért jött ide, hogy a szépen és izletesen berendezett termekben gyönyörködjék. Daczára a kellemetlen időnek, három napi itti tartózkodása alatt többnyire a szabad természetnek volt a vendége. A trónörökösné, Károlyi István grófnéval, beko-csizta a vidéket. Rendszeren maga hajtott, s délczege pattogtatta hatalmas ostarát; a trónörökös pedig egész nap vadászott. Kora reggel mentek ki a Károlyiak híres vadaskertjébe, mely a mérki erdő és az esedi-láp nagy részét fog-

lalja magában. Társaságában voltak a háziga-dán kívül Károlyi Gyula és Tibor grófok, Des-sewffy Aurél gr., Teleki Samu gr., Lányi és Emich udvari tanácsosok.

A vadászatot vadkanra, őzre és nyulra irányozták, s a zsákmánnyal meg lehetnek elégedve. Száznál több vadat ejtettek el; ebből harmincznél többet a királyfi lött. Pedig a mulatság igen fáradságos volt. Térdig kellett dagaasztaniok a sarat, s az eső összepaskolta, átázta rajta a könnyű vadásruhát. De ez a trónörökösöt legkevésbé se zavarta. Öreg este volt mindig, mikor visszatért a kastélyba, utja a kivilágított házak mellett, s az ünneplő közönség tömött utcáit között vezetett el, s a lelkes éljenzések, a zajos ovációk, a melyekben részesült, a nép szeretetéről tettek igaz bizonyosságot.

A kastélyban jó meleg szobák várták a társaságot, mely azonnal asztalhoz ulti, s társalgás közben fogasztotta el a magyaros konyha zamatos ételeit. Közbe-közbe Berkes Lajos cigánybandája magyar darabokat huzott, fájón, keservesen, s az édesbűs nóták mellett éjfélig volt együtt a társaság.

Három napra terjedt a trónörökös nagy-károlyi időzése. A búcsú fájdalmas volt; mert mind a trónörökös, mind a közönség nagyon megszerették egymást. Távozásuk lehangolta a várost, s az esőázta, megtépázott, összezsugorodott lobogókat, drapériákat és díszleteket szomoruan szedték le a házak falairól. A város visszazökkent a régi kerékvágásba, de a lakosság sokáig nem fogja elfelejteni a vidám napokat, melyeknek emlékeit bizonyára sokáig meg fogják őrizni a város évkönyvei, s a nagymak regéi.

RELLE IVÁN.

FORSTER DÓRA.

Angol regény.

Irta BESANT WALTER.

TIZENHATODIK FEJEZET.

A lázadás kitorése.

A lord Derwentwater sorsában sokan osztoztak s még többekre várt ugyanaz a kényszerűség, hogy vagy bujkáljanak, vagy bevárják az ellenök kibocsátott elfogató parancsot és börtönbe menjenek. Az állapotot így mindnyájan tarthatatlannak érezték, s azért egy összejövetelre határozták el magokat, a melyben magok tartása s a további teendők iránt határozának. Egy greenrig (zöld orom) nevű helyen történt az összejövetel, mely a Blanchland és Dilston közötti lankás mező egy emelkedett pontja. Ugyanazon társaság jött össze, mely öt évvel ezelőtt itt várta a hazatérő Derwentwater lordot. De oh mily különbség akkor és most közt! Akkor csupa vidám, reménytelől sugárzó, ünneplő arezok, hogy még az őrege is fiatalnak látszott — most mind gondba merült, komor kép, a mi még a fiatalis öreggét teszi. Mylord szemében is aggály ulti s homlokán redőköt vont a gond; Tamás bátyám szokatlanul komolyan nézett, tekintete gyanakodó, mintha arra lesne, nem áll-e háta mögött valami rendőrtiszt az elfogatósi parancsban? Nem ismertem mind, a kik ott voltak; de ott volt lord Widdrington, sir William Swinburne, a két öcsésével, a bywelli Fenwick, a beaufronti Errington, Shaftoe, Stokoes még néhányan. Ott volt Radclyffe Károly is, a mylord öcsese; maga a grófné is, kipirult arczával s villogó szemével. Tamás bátyámmal jött (Hilyard uron kívül) a barátja, Oxbrough ezredes, a kit ekkor láttam először; a holtakról csak jót szabad mondani, — de azt hiszem, ha ő nem lett volna s bátyám annyira nem hallgatott volna rá, nem jutott volna oda, a hova jutott...

En a grófnéval s Károly urfival együtt lovagoltam a greenrigi halomra Dilstonból s az urakat már egybegyűlése találta. A szolgák és lovasok a lovakat, féken vezetve, hátrább tartották, míg az urak a magaslaton csoportosultak. A grófné velem félrelélt kissé, de elég közel, hogy minden szót halljunk s mögöttünk Hilyard ur, a kinek nem volt helye az urak és lovakok között.

Először is lord Derwentwater emelt szót s elmondta, hogy a hercegnék és a törvényes örökösödésnek nincs buzgóbb híve nála, — a miben nem is kételkedhetett senki; ő azonban

«ÉLJEN JAKAB KIRÁLY!»

nem ismeri az ország hangulatát, hova csak kevés idő előtt tért haza, még kevésbé a fővárosát, a hol sohasem volt. De azt hiszi, hogy bármit tegyenek is a skótok, Angliában nem szabad kezdeni semmit, míg a felől nem bizonyosok, hogy a nemzet hangulata kedvező ő fensége iránt s hogy a hadsereg követni fogja a nemzet jobbainak kezdeményét. Mert urak, — folytató, — ne csak magunkkal gondoljunk, hanem az ártatlan néppel is, melyet megmondatlan fellépésünkkel veszedelembé sodorhatunk. Azért én azt mondom, hogy míg az ut nincs megegyengetve s nem világos előttem, nem akarom a herceg ügyét azall gyöngíteni, hogy magamat és birtokomat siker nélkül kockáztassam.

E szavakra helyeslő moraj hallatszott, de a grófné megszorította karomat s ezt sugta fülembe: «Oh, hogy nem i-meri saját erejét és hatalmát! Csak szólnia kell s mindenki utána megy!» — Az urak pedig egymásra néztek s aztán Tamásra, a ki szólni kezdett. Nem volt szólok; egyszerűen és keserűen beszélt s egyik szavát — mint mondani szokás — a másba ölté, de mikor bevégezte, Hilyard ur azt sugá nekem: «Nem beszél könyvből, de Demosthenes nem beszélhetne művészeiben a herceg ügye mellett.» — Ó, monda, egész lelkét, életét és becsületét ez ügyre tette föl, melyet igaznak és jogosnak tart. Az urak közül mindenki vessen számot magával, mennyire ment s visszaléphet-e vagy tovább akar menni az uton, melyen megindultak; ő, a maga részéről, tudja, hogy ha itt semmit sem határozunk, lova fejét egyenesen Skócia felé fordítja s meg sem áll a lord Mar táboráig.

Azután lord Widdrington beszélt, előkelő katolikus nemes; ámbár nem szolt a protestáns örökösödés ellen, de kijelentette, hogy nézete szerint minden becsületes és hí nemesnek kötelessége a törvényes örökösödésért véret ontani, ha kell, s ő a kötelesség utján soha sem szokott megállapodni vagy visszafordulni. «Ámbár helyeslem, — ugymond, — a mylord nézetét, hogy a herceg ügyén keveset lendítünk azzal, ha életünket s vagyonunkat ok nélkül dobjuk oda.»

Sir William Swinburne röviden szolt, hasonló értelemben — s utána Oxbrough ezredes, látva, hogy senki sem szól, a vállalat katonai oldalát kezdte fejtegetni s arra az eredményre jutott, hogy kedvezőbb alkalmat a felkelésre keresve sem lehetne találni; a miben azonban az egybegyűlék többsége nem igen látszott vele egy értelemben lenni.

A grófné perczelő perczre türelmetlenebb lett a tanácskozás alatt s midőn Oxbrough ezredes befefejezte hosszú, de hatástalan maradt beszédét, egyszerre az urak közé ugrott — s egy királyné parancsoló és sértődött tekintetével

dobá legyezőjét a szoros kör közepére, az urak lábaihoz s így kiáltott: «Vegyék fel a legyezőmet, uraim s adják nekem a kardjaikat!»

Mylord arczát vérbibor öntötte el; lehajolt, felvette a legyezőt s visszaadva azt grófnéjának így szolt: — «Uraim, elég a szóból!» — Azzal levette kalapját, kirántotta kardját s elküldötte magát: «Éljen Jakab király!» — A mire egyszerre vajamennyien kardot rántottak s kiálták: — Eljen Jakab király!

— Asszonyom, — monda Oxbrough ezredes, — nagysád eldöntötte az ügyet. Itt is azt kell mondani, a mi Erzsébet királynéről mondatott: *Dux foveum facti.*

A lelkesedett felkiáltás után még sokat beszéltek ide-oda, most már a teendőkről, miután az elhatározás megtört, visszavonhatatlanul. Lord Derwentwater kevés részt vett a beszédben, ellenben Oxbrough ezredes vitte a szót, s végre az ő javaslatai fogadtattak el. Abban egyeztek meg, hogy másnap reggel ugyanitt találkozzanak, fegyveresen és indulásra készen.

Mylord, a grófné, én s az urak egy része Dilstonba térünk vissza, Tamás bátyám a maga barátjaival Blanchlandba, Pattern tisztelendő ur is vele ment s megkérte, vigye őt magával a táborba, papjának, a mit bátyám meg is ígért neki, — de azért Hilyard urat is magával vitte, mint megbízható hívet, kinek segítsége nélkül el sem lehetett volna — mi nekem is nagy megnyugtatósomra szolgált. Mikor másnap kora reggel, kíséretével együtt, hozzáim beszélt — mi már mind talpon voltunk s a gróft kikisértük, míg lovára ulti, — Tamás engem megcsókolt s vidáman monda:

— Semmit se aggódj, hugom! Bizonyos győzelem elé megyünk!

A mint a kapun kirogtak — s a gróf is, a grófné is halványan voltak az elválás és búcsú fájdalmaitól, ámbár egymás előtt is titkolni akarták, — Hilyard ur volt az utolsó, a ki a csapat után lovagolt:

— Lám, Dóra kisasszony, — monda, — ki hitte volna, hogy én is csatába megyek még valaha és pedig fölfegyverkezve! Isten legyen velünk — és segítsen szerencsésen haza! Isten áldja meg drága uróm — ah, vajjon visszakerülök-e még valaha szolgálatába?...

Igy kezdődött meg ez a felkelés, melynek oly hamarsolygyásos vége lett! Mert sok kell ám ahhoz, hogy lázadásból forradalom legyen — s erre a mi uraink, ugy látszik, nem gondoltak, — nagyobb részek legalább annyira bizonyos volt ügyök győzelméről...

Tamás bátyám mintegy huszad magával indult meg, s ugyanannyian lehettek azok is, a kik lord Derwentwaterrel elhúgtak, a mivel Károly öcsese, lord Widdrington, továbbá mr. Edward Howard (a norfolki herceg testvér-öcsese), Errington ur s többen voltak együtt.

Később hallottam, — de hiteles-e, nem tudom, ámbár erősen beszéltek, — hogy a grófnak, az indulás előtti éjjel, báljos álmai voltak. Kiszéretet látott, a ki aggályosan csóvalta fejét előtte, de mit se szolt. Kedvenc vadászkutyája egész éjjel keservesen vonított. Azután egy jóssal találkozott álomban, a ki megövendölte neki, hogy nem fog elenni a harcban. — Mi igaz mindebből, nem tudom. Én lord Derwentwateret még csak egyszer láttam ezután az életben, de ő ezekről egy szót sem szolt nekem.

Mind, a kik a tegnapi egyezés szerint összegyűltek, összesen valami hatvan lovas volt, de azok közt huszan szolgák. Nem nagy erő; de mivel a vidék legelőbbkelői voltak együtt, várható volt, hogy e kis magból terepélycs előfa lehet. Még aznap Rothburyban tekintélyesen megszorodtak, a vidék több nemesese esatlakozván hozzájuk. A föld népéből is igen sokan ajánlkoztak. — de őket egyet sem fogadtak el, hanem a köznépet csak várakozásra intették, hogy tartásák készen magokat, az első hívő szóra, de addig ne mozduljanak. Hilyard ur kezdetől fogva nem helyeselte ez intézkedést, mert úgy vélekedett, hogy a kínálózó alkalmat nem kell elszalasztani — s minél tömegesebb volna a felépés, annál többet vonzana maga után E nézet utólag is nagyon helyesnek bizonyult, de, fájdalom, már későn!

Másnap, szombaton, október 7-én, Warkworth élék értek, s ott, a várkastély kapujánál, mely önként megnyitott előtök, a már ekkor háromszázra szaporodott csapat vezére, a kit tábornoknak neveztek — s a ki nem más volt, mint az én Tamás bátyám — álarozot viselve képen (nem tudom mire való volt, miután mindenki tudta, hogy ő az), harsány hangon kiáltotta ki III. Jakab ő felségét Anglia királyává, a mire dob, trombita harsogott, s egy királyi hírnök, szintén álaroz alatt (gyanitom, hogy Hilyard ur volt, ámbár soha sem vallotta be), a királyi botot tartotta magasra. Másnap, vasárnap levén, a tábornok parancsot küldött a város lelkészenek, hogy közmát tartson Jakab királyért, mit az megtagadván, a tábori lelkeséssel, tisztelendő Buxton ural (mivel Pattern ur a tábornok saját házi káplánjával szerepelt) mondogta el a királyért való imádságot. Hétfőn mindnyájan lóra ultiék és Morpata lovagoltak, hol ismét hetven nemes esatlakozott hozzájuk, a határon túlról. Számuk megközelítette a négy százat — mind nemesek, — de megközelítette volna a négyezeret, ha a föld népéből is elfogadták s besorozták volna az önként ajánlkozókat — a mit nagy hiba volt, hogy nem tették! Morpata újra kiküldötték a királyt — s egy szersmind azt az örömhírt vették, hogy a fiatal Errington Lancelot, alig feltűzött társával a holyislandi várkastélyt meglepetéssel bevette. Nem soká tarthaták ugyan meg, de az ily tények nagyon lelkesítőek egy fölkelés kezdetén.

Most már, ha azt a végzetes tévedést el nem követik, hogy a parabságot nem vették be önkéntesenek, sőt a mi több, az urak még saját jobbágyaikatsem fegyverezték fel s hozták magokkal — mert hiszen lord Derwentwater maga közel ezer emberrel állhatott volna ki a sikra, — most már tizezernél többen lehetek volna s ily erővel csakugyan sikeresen működhetnek. Első szándékok volt Newcastle-t elfoglalni, a mi nagy fontosságú pont, s e végből Radclyffe Károlyt küldték előre egy lovas csapattal, hogy szállja meg a Felton hidját, mit ő zsebe is tett. Amde Newcastle, minden várakozásuk ellenére, nem akarta kapuit megnyitni előtök, ellenkezőleg minden rostély zárva, a polgárok pedig fegyverben — s a herceg barátjai a városban még csak mukanni sem mertek. Ez nagy és fájdalmas csalódás volt, mert a fölkelés ügyvivői mindig azt hirdették, hogy Newcastle a miénk; s ez nagy szerencse is lett volna a herceg ügyére nézve, hogy a valószínű. Amde Newcastle 18-án Carpenter tábornok előtt nyitotta meg kapuit, a ki a Hortham-gyalogezreddel, s a Cobham-, Molesworth- és Churchill-dragonyosokkal vonult be oda. Így a felkelőknek vissza kelle vonulniok Hexhambe, a hol a lakosság szívesen látta s önként elszállásolta, ámbár a pap it is megtagadta a Jakab királyért, való könyörgést. Itt kapták azt az örömhírt, hogy lord Kenmore, a nightdale-i, Carst-wath és Wintoun gróffokkal, Skócia déli részében fegyvert fogott s a királyi zászlót (melyet lady Kenmore saját kezével himzett, két selymen fehér rojtokkal) kiütették és erősen tobor-zanak alá a két ország határszélén, Moffatban;

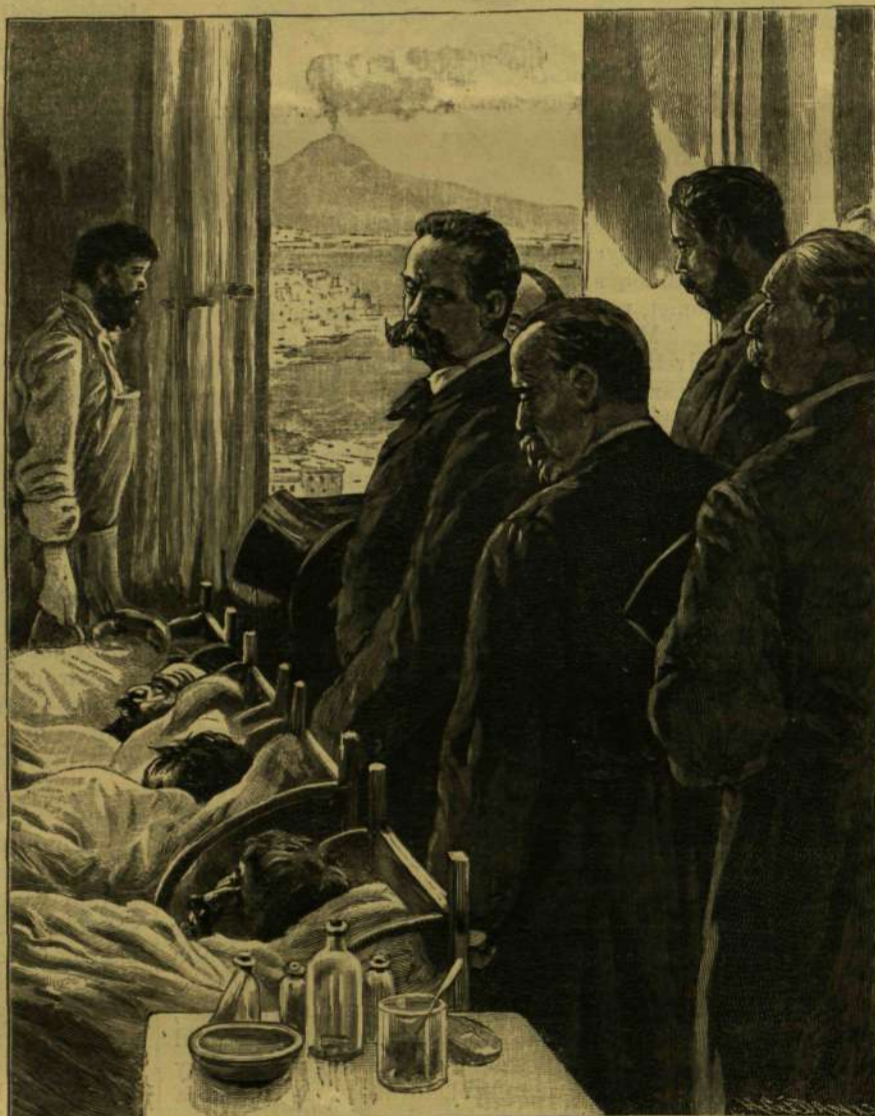
onnan pedig délre indultak s egy kevés toborzással utközben megerősödve, átjöttek a Cheviot-on, egész Rothburyba s innen követeket küldöttek Forster tábornokhoz, megtudni, mi szándékkal van. Ez azt válaszolta, hogy kész egyesülni velök s ezzel az angol erő északra indult, s találkozáván a skótokkal, ismét visszamentek a Chevioton s a következő napot (vasárnap levén) Kelso-ban töltötték, a hol Paten tisztelendő ur igen hatalmas predikációt tartott az első szülött jogáról.

Hétfőn az egész sereg a piacon gyűlt össze, a hol nagy trombita- és dobzengetés és zászlólobogtatás közt a királyt újra kikiáltották és a lord Mar kiáltványát ünnepélyesen felolvasták. A sereg most ezeröttszáz gyalogból és hétszáz lovasból állott, a mivel szembe Carpenter tábornok összesen kilencszáz embert (gyalogot s lovast együtt) állíthatott. Így két éjszera ut állt a miénk előtt; vagy északra nyomulni, megtámadni s szétverni az Argyll herczeg gyűlékezni most kezdő csapatát s ezzel tetemes előnyt és erősbítést adni lord Carnar, vagy visszafordulni délnek, megtámadni Carpenter tábornokot, mielőtt segítséget kapna valahonnan. Akármelyik terv jó lett volna. De fájdalom, ellenkező nézetek támadtak a vezetők közt; az angolok és skótok mint mindenütt, úgy itt is, feltételeknek s irigyek voltak egymásra; a skót tisztet vonakodtak harcolni angol földön, az angolok szintén skót földön nem akartak. Így, sem jobbra, sem balra, csak a határ hosszában haladtak — hogy a Carpenter tábornok támadása elől meneküljenek — s nem csak hogy nem erősödtek, sőt fogytak, mivel a skótok közül sokan szököttek haza. Langholmába érve, a lord Derwentwater tanácsa ellenére, elhatározatott, hogy Lancashirebe beutak, remélve, hogy e katolikus vidéken legalább 20,000 ember fog hozzájuk csatlakozni. Csálódta; a skótok nem akarván angol földön harcolni, többnyire visszamentek; a lancashire-i sheriff pedig az egész nemzetiséget összegyűjtötte (valami 10,000 főt) a felkelők ellen, a kik mintegy ezerkétszázan voltak. Igaz, hogy a nemzetőrök az első támadásra szétszórta adták s a miénk egy csöpp vér nélkül győztek, de győzelmüknek hasznát venni nem tudták. Mert a helyett, hogy a föld népet felköltötték s besorozták volna, itt is megelégedtek azzal, hogy néhány katolikus nemes csatlakozott hozzájuk. Appleby-ban ismét 500 skót pártolt el. Innen Kendalbe mentek, a hol Tamásnak a keresztanyja lakott, Belinghamné, a ki azonban látni sem akarta keresztfiát, annyira híve volt a protestáns örökösödésnek. Kendalból Lancasterbe mentek, a hol ismét nagy erősbödést vártak, de e reményök csak igen kis mértékben teljesedtek. November 10-kén végre Prestonba értek, a hol közel ezer katolikus nemes csatlakozott hozzájuk, kiserevével. Ez volt a legnagyobb erősbödés a mit eddig nyertek, — annál kevésbé gondolhatták, hogy Prestonba érve, vállalatuk bukásának a helyére értek!

Manchesterből is az a hír érkezett, hogy a lakosság zöme kedvezően van hangolva a herczeg ügye iránt. Maga lord Derwentwater ment át titokban oda s tanácskozmányt tartott a katolikus urakkal — minő eredménytel, nem tudom. Várták, hogy Ormond herczeg is fog csatlakozni, legalább 3000-ed magával. Nem tudom, soha sem is tudtam megérteni, miért nem történt semmi sem Irlandban, sem Anglia nyugoti részén a fölkeles érdekében. Elszalasztott alkalmak pedig soha sem térnek vissza. Egyszóval semmi sem úgy történt, a mint kellett volna történni; s ha ezen valaki csodálkozik, inkább azon kellene csodálkoznia, ha másképp történt volna. A felkelők tábornoka (az én

Tamás bátyám) soha sem foglalkozott katonai dolgokkal és semmit sem értett azokhoz, s úm-bár Oxbridge ezredes volt a tanácsadója, a többi urak sokkal kevésbé voltak, hogy sem rá hallgassanak. Tamás pedig sokkal gyengébb, hogy sem parancsolni tudjon. S míg ők azon tanácskoztak, Liverpool felé menjenek-e, az alatt Willes tábornok egyesült Carpenter tábornokkal, s egyenesen Prestonnak tartottak, hogy a felkelőket itt támadják meg. No már, gondoljuk meg, hogy a György király hadai ezer, legfőkébb ezeröttszáz főre mentek, a felkelők pedig közel háromezren voltak: nem felforr-e az ember vére arra a gondolatra, hogy kétszerezes erő s annyi derek ember oda dobta magát, s az igaz ügyet, melyet védelmeznie kellett volna! De ha a miénk által elkövetett balfogásokat elgondolom, azt kell hinni, isten eleitől fogva nem akarta, hogy győzzenek s azért vette el az eszközét. Miért? azt én fel nem foghatom s a gondviselés utait kutatni nem is jó!

Hadi tanácsot tartottak. «Nem tudom, — beszélte Hilyard ur, — mit végeztek abban, mivel

UMBERTO OLASZ KIRÁLY A NÁPOLYI KHOLERABETEGEKNEK.

én természetesen nem vettem részt benne. Csak azt láttam, hogy Károly ur dühösen, mylord sápadtan, a tábornok pedig sötéten és komoran jött ki. Talán ha lett volna köztök kezdettől fogva egy rendező szellem s az utolsó perczben egy határozott akaratú erős vezér: nem történt volna a mi történt!

(Folyt. követe.)

EGYVELEG.

* Európa legészakibb pontjának eddig a Mageró szigeten levő Nordcapot tartották. Sørensen kapitány újabb mérései azonban azt az eredményt mutatják, hogy ugyane szigeten a Nordcaptól nyugoti fekvő Knivskjaeröden fok még északabbra fekszik. Fekvése nyamán 71°10'45", míg a Nordcapé 71°10'15" szélességi fok. Knivskjaeröden fok tehát 30"-el, azaz 926 méterrel fekszik északibb részen, mint a Nordcap.

* Az «Ezerögyéjszákát», mely eddig európai nyelveken csak kivonatolva jelent meg, a híres angol utazó, Burton kapitány, lefordította angolra s most 10 kötetben adja ki. Burton oly kitűnően érti az arab nyelvet, hogy már az 50-es években állítólag megfigyelte a Mekka és Medina, mely utja akkor nagy feltűnést keltett.

* Poe Edgar lakóházát, Fordhamban, Új-York államban, hol a híres «Holló»-t írta, most mint emlékházat, a róla maradt ereklyékkel rendezték be.

* A kholera Svájcban és Olaszországban, a turisták elmaradása miatt legkevesebb 45 millió forint kárt okozott. Feltűnt, hogy a zsidókat járvány kevésbé pusztította, bár Marseilleben és Toulonban igen piszkos városrészekben laktak. A zsidók ezt a Mózes által előírt étrendnek s egészségügyi szabályoknak tulajdonítják.

* Üvegkocsit készítettek Vilmos császárnak, melyből a hadgyakorlatokat s más szertartásokat kellemetlen időjárás esetén állva is kényelmesen végig nézheti.

* A hamis haj drágulását jövendőlik azon esetre, ha a francia-klinaai háború soká fog tartani, mivel a mesterséges hajfűrtők nagyobb része Khinából jó.

* Kaszmirban a mohamedán hatóságok a nem pontos adófizetőket békőbe verik s e mellett egyik vállukra nagy követ tesznek s fejüket fedetlenül a forró napsugárnak teszik ki. Ez eljárás oly közönséges, hogy az «adófizető polgárok» már egész természetesen tartják a büntetés oly nemü alkalmazását.

* A börtönjavítás előharcosai oly kellemessé tették a luxemburgi nagyhercegség börtönében a tartózkodást, hogy újabban igen sok kóborló követ el apró vétségeket, csak azért, hogy itt jó szállást kapjon. E körülmény arra kényszerítette a kormányt, hogy elrendelje, hogy a börtön «megrogzott» lakosai csak kenyert és vizet kaphassanak.

* Nagy melegben fagyott meg Wienfeldben egy Louis Myers nevű mészáros. Rendkívül meleg nap lévén, a jégvornéba ment aludni; estefelé felhőtalan találták meg a jég között s nemokára meg is halt. Az orvos konstatálta, hogy Myers a szó legteljesebb értelmében megfagyott.

* Róka komát Dover mellett, az angol parton, érdekes zavarban figyelték meg. Egy csapat seregély s más apró madár elől futott, melyek folytonosan felette repkedtek s mérgesen csipkedték fejét. Végre sikerült egy földnyílásba bujnia s a madarak egy darabig még ott repkedtek, azután visszatértek.

* Új esztelen divat kezdődött Long-Branch híres amerikai fürdőben: a szeplőviselés. Sokan a divatos hölgyek közt finom, nedves homokkal kenik be arcukat s azután kiülnek a napfényre, hogy szeplőt szerezzenek s ez annyira elterjedt, hogy már a boltok kirakatain is lehet olvasni: «szeplőhomok kapható». Mivel azonban a módszer csak igen finom bőröknél «használ», mások, hogy mégis hozzá juthassanak az irigylet kincséhez, úgyes emberek által festenek maguknak szeplőt. A «művész» is megkívánja a magáét, egy festett szeplő ára 2 shilling s igen kell ügyelni rá, hogy legalább három napig épen maradjon.

* Különös tót találtak Kaliforniában, a Sierra Nevada alján. E Mono Lake nevű kis tó pusztaság között fekszik, rendszeren igen csendes, de néha, látható ok nélkül, oly hullámokat vet, hogy egészen fehér lesz s minden rajta levő esznek elpusztul. Hal nem él benne, csak néhány különös féreg.

* Dinnyéből is készített újabban egy francia vegyész pálinkát, mely állítólag igen erős és jó ízű.

* A táviratokat Németországban már a levél-szekrényekbe is lehet dobni, ha azok belföldre vannak intézve, közönséges papírra lehet írni, s ez «Telegram» jelzéssel s ha az illető maga akarja kifizetni, levélbélyegeket kell rá ragasztani.

* Örült pazarlásokra minden időben volt példa. Ramband Bertrand kastélya körül egy rétet felszántott s abba mintegy 30,000 unciát ezüst apró pénzt vetetett el. De Martel le Gros Vilmos több ezer vendége számára a lakomát viaszgyertyák tüzénél készítette el. De Venois Reimond, gazdagságát másképp nem tudván kimutatni, vendégei előtt harmincz pompás paripát égettetett el. Campbell Colin skót nemes egy irlandi lord látogatásakor kastélyát felgyújtatta, hogy a kincsek megmentésekor vendége azokat láthassa. Hay Jakab, I. Jakab párisi követe Párisba pompás bevonulást rendezett, mely alkalommal lova patkói ezüstből voltak s oly könnyedén verve fel, hogy minduntalan leestek. Közvetlen utána egy kovács jött, ki egész gyorsan új patkót aggatott a ló lábára, a régít a kíváncsi népek hagyván.

A MAGYAR VÖRÖS-KERESZT.

(Az Erzsébet-kórház megnyitása alkalmából.)

A vörös-kereszt-egyletek a földte minden részén szervezve vannak; Észak-Amerikában épen úgy, mint Montenegroban, Oroszországban, vagy Svájcban. S a humanitárius intézmények létrehozásában kitűnő századunknak egyik legnagyobb ténye azon elv felállítása, hogy ha a háborút philantropikus kongresszusokkal s utópista ábrándokkal a jelen viszonyok között egy csapással megszüntetni nem lehet; gondoskodni kell arról, hogy annak barbár jellege el-

töröltesse, s hogy a szerencsétlen harcosok, — kiknek borzalmas helyzetét a tömeges vérontásokalkalmával egyelnyomott nemzet nagy festője oly megkapó realizmussal ecsetelte, — minél emberibb és gondosabb ellátásban részesüljenek.

A háború legszerencsétlenebb áldozatai a sebesültek, s ezek sorsán minden korszak legnemesebb feladatát képezte, s már a középkorban történtek egyes elszigetelt kísérletek, hogy a tábori kórházak összes felszereléseikkel, a hennük ápoló harcosokkal, orvosokkal és ápolókkal egyetemben sérthetetlenek nyilváníttassanak, s már 1581-től kezdve 1864-ig, tehát a vörös-kereszt-egylet hivatalos megalakulásáig 291 ilyenmű egyezmény kötött, melyek közül legnevezetesebbek: az aschaffenburgi, sluisi és a brandenburgi szerződés.

E szerződések lényege az, hogy az ellenséges harcos, ha megsebesült, s így többé nem árthat: nem tekinthető ellenségnek, hanem segélyre szoruló embertársnak, ki gondos ápolásban részesítendő.

E nemes elv gyakorlati célja az akkori hadviselések huzamos volta és pusztító jellege, valamint az egészségügyi csapatok kis száma mellett alig volt elérhető; de feltűnő, hogy nagy Napoleon hódító hadjáratait, valamint a már közel időben eső krimi, olasz és amerikai háborúk alatt a beteg és sebesült harcosok ápolásáról nemcsak az előző századok háborúhoz képest, de tényleg is igen csekély mértékben gondoskodtak, szerződések nem

kötöttek, s ha igen, mint az amerikai nagy háború alkalmával, azok meglehetősen szűkellőségű tanuskodtak.

A hatvanas évek elején három nemes ember barát jóformán egyszerre lépett a nyilvánosság elé, hogy a háború borzalmaikat mérsékelni igyekvő eszméiknek propagandát teremtsenek: Arnaut Párisban, Palasciano Nápolyban és Dunant Henrik Genfben.

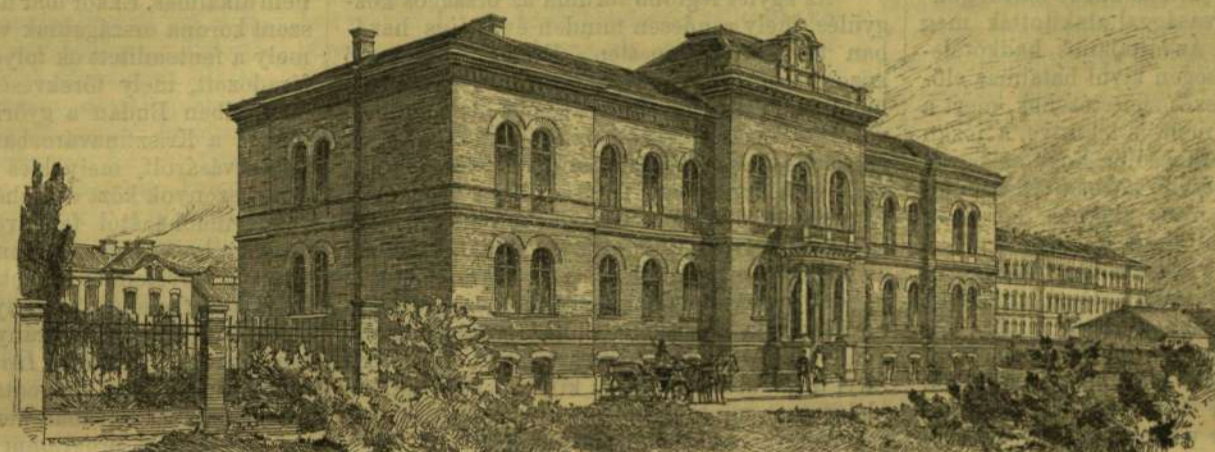
Dunant Henrik saját tapasztalatait írta le s így a közvetlenség megkapó erejével hatott, midőn észleleteit az 1859-iki osztrák-olasz-francia hadjáratról közrebocsátotta. Ő maga

tetemes áldozatokkal egészségügyi csapatot szervezték a célból, hogy a mennyire egyes embertől telhetik, a szenvedőkön segítsen; s Európaszerte általános megdöbbenést keltett a tapasztalati tények kérelmetlen statisztikai adatain alapuló azon állítás, hogy egyedül a solferinói csatában ezeket lehetett volna megmenteni a csatátér sebesülteit közül kellő számu és képzett egészségügyi csapatok alkalmazása mellett, s nemes szívének emberszerető szánalmával írta meg ama szegény katonák sorsát, kik csata után orvosi és ápoló személyzet hiányában a nap hevének étlen, szomjan, békötözés nélkül kitéve 24 órán túl a harcstéren maradtak és nyomorultan elvették. Műve «Souvenir de Solferino» czim alatt hat kiadást ért s majd minden európai nyelvre lefordított.

Ezen kívül mint az ügy buzgó apostola felolvasásokat, terveket készített az ügy érdekében. Hangsúlyozta különösen a társadalom részéről jövő magánsegély szükségességét, s ez irányban gyakorlati indítványokat

tett; nevezetesen javasolja, hogy háború esetére nagyobb ápoló egységek alakuljanak, melyeknek feladatuk lenne már béke idején szervekedni, hogy a háború kiütésekor egyrészt a csatátérén segélyt nyújthassanak, másrészt a betegek és sebesültek ápolását a kórházakban teljes folyógyógyulásiuk folytassák. A genfi közhasznú társulat elhatározta, hogy Dunant indítványait tényleg keresztülviszi. E társulat 1863 február 9-én öt tagu bizottságot küldött ki oly utasítással, hogy tegyen megfelelő javaslatokat. Hosszas tárgyalások után elhatározták egy nagy nemzetközi értekezlet összehívását, hol a főpontokat megvitatta, a határozatok a kormányok megerősítését ki fogják nyerni. 1864 aug. 8-án az e czélra Genf-

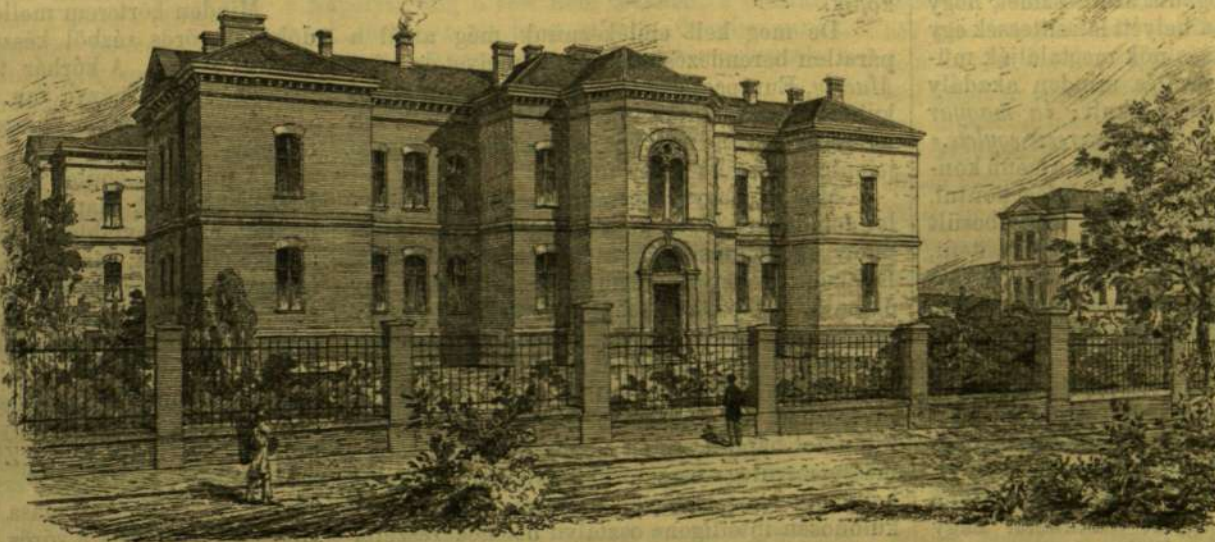
be összehívott diplomáciai kongresszuson 16 állam képviseltette magát hivatalosan s hét ülésben tárgyalva létrehozta a csatában megsebesült katonák enyhítésére kötött 10 pontból álló egyezményt, melyet elfogadtak: Helvétzia, Baden, Belgium, Dánia, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Poroszország, Anglia, Svédország, Görögország és Meck-

FÖLVÉTELI ÉPÜLET.

HALOTTAS HÁZ.

TISZTI PAVILLON.

A MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLET ERZSÉBET-KÓRHÁZA BUDÁN.

lenburg-Schwerin; később az összes európai nagy hatalmak elfogadták az egyezményt, melynek esetleges hiányait az időről időre tartani szokott konferenciák vannak hivatalosan orvosolni.

A nemzetközi értekezlet a segélyegyletek szervezését Európa-szerte elvben kimondván, jelvényül elfogadta Genf városa címereit, a vörös keresztet fehér mezőben, hálsálsáiméresül Genf városa iránt, mint a melyből az eszme kiindult, s mely az eszmének testét is adott.

A vörös kereszt mint egy emberbaráti nagy eszme jelvénye csakhamar diadalmas utat tett az egész kontinensen. Minden nemzet társadalmi mintegy ösztönserővel érezte, hogy erkölcsi kötelessége a harczerében küzdő fiairól gondoskodni, s lázas gyorsasággal alakították meg a segélyező egyleteket. Az általános hadkötelezettség behozatala kétségben kívül hatalmas előmozdítója volt a szervezés siettetésének, mert a filantropikus okokat nem is tekintve, a józan önzés és kötelesség parancsolta, hogy az egyes családok is minél szelebbebben körben érdeklődjenek azon sebesülteket iránt, kiknek soraiban esetleg a családnak több tagja is lehetett.

Hazánkban a szervezkedés meglehetősen későre maradt, s már a dunai kisebb államokban is alakultak vörös kereszt-egyletek, midőn nálunk még mi sem történt. A boszniai hadjárat alkalmával indult meg az első lökés, mely azóta hatalmas arányokban folytatva, azt eredményezte, hogy a magyar vörös kereszt a legifjabb, de egyszerűsimerű ifjúadásban duzzadó erővel rendelkezze hatalmas testülettel fejlődhetett, mely már most is élet- és fejlődésképes szervezettel rendelkezik.

E gyors fejlődés a fentemlített okokon kívül első sorban a magas pártfogásnak köszönhető, melyben az uralkodóház az egyület fejlődésének kezdetétől fogva részesítette.

Mikor a boszniai harcok első áldozatait a fővárosba szállították, ő felsége a királyné védnöksége alatt «központi segélyező négyület» alakult (1878 augusztus) oly célból, hogy a Bosznia- és Hercegovinában küzdő harcosok és azok hátrahagyott családjai részére adományok gyűjtessenek. Az ebből *Ivánka* Imre közreműködése folytán keletkezett Magyar országos segélyező négyület *Zichy Livia* grófnő elnöksége alatt áldásos működést kezdett; első, rendkívül fényes közgyűlésén, hol a magyar társadalom annyi kitünőség jeleit meg, 1880 évi május hó 10-én *Erzsébet királyné* személyesen elnökölt és buzdította a tagokat kitartó munkásságra. E magas ohajnak iparkodott az egyület megfelelni, 25,308 tagot gyűjtött, 185 főkegyletet szervezett, megkezdte az ápolónők oktatását, elhatározta az Erzsébet-kórház építését, Szege-den az országos katasztrófa rémnapjaiban népkonyhát, kisedővödát, stb. állított föl, s általában óriási arányú működésével, melynek sikere az egyesülésben rejlett, általános rokonszenvet költött maga iránt, s megvetette alapját a jelenleg fennálló vörös-kereszt-egyletnek. 1880 évi december 5-én kelt legmagasabb kézirat a sebesült és beteg harcosok önkényes ápolására és támogatására vonatkozó igények a magyar korona területén való szervezésével a hazafias és nagynevű gróf Károlyi-család azon sarjút, gr. *Károlyi Gyulát* bizta meg, kinek társadalmi téren tanúsított eddigi működése biztos garanciaja volt a sikernek. Az országos segélyező négyület belátta, hogy a magasrangos cél elérésére nem elegendő tisztán a női tevékenységre támaszkodni, örömmel fogadta azon eszmét, hogy az erők szétfoglalása helyett létesíthessenek egy nagy egyület, hol férfiak és nők megtalálják működési területet. Az egyesülés minden akadály nélkül megtörtént s megalakult: «a magyar szent korona országainak vörös kereszt-egylete»

A magyar vörös-kereszt-egylet a geni konvenczió határozatait fogadta el kiindulási pontul, s célja a megbetegedett vagy megsebesült harcosokat humanus ápolásban részesíteni, továbbá a csatatéren mutatkozó hiányokat pótolni. Feladata továbbá a rokkant katonákat és a háboruból esett vagy munkaképtelenné vált harcosok hátrahagyott családjai segélyezni. Célja végre rendkívüli szerencsétlenségeknél, ugymint árvíz, tüzvész, járvány esetén magasrangos feladatának és hatalmas szervezetének megfelelő tevékenységet kifejteni.

A Ferencz József király és Erzsébet királyné védnöksége alatt álló egyület csakhamar nagy hódítást tett az országban. Főkegyletek szerveztettek az ország minden részében s a fiatal ma-

gyar vörös-kereszt-egylet ez idő szerint már 400-nál több főkegylettel rendelkezik az ország minden részében, vagyona és tagjainak száma évről-évre növekszik.

A következő összeállításban hí híj képét találja az olvasó az egyület fejlődésének. Volt az országos segélyező négyületnek 1879 év végével 2103 tagja, 24,984 frt 85 kr. tőkéje; 1880 év végén 25,308 tagja, 67,108 frt 76 kr. tőkéje; 1881 év végén mint vörös kereszt-egyletnek 38,298 tagja, 213,900 frt 31 kr. tőkéje; 1882 év végén 45,097 tagja 1.561,253 frt 54 kr. tőkéje; 1883 év végén 47,123 tagja, 1.692,979 frt 1 kr. tőkéje.

Az egyület legfőbb fóruma az országos közgyűlés, mely rendszeresen minden év május havában tartatik Budapesten. Ennek végrehajtó közegye a központi választmány, melynek kebeléből az egyület ügyeinek állandó és folytonos vezetése végett alakították az igazgatóság. Ennek igazgatása alatt állanak a megyei, vidéki és városi választmányok, hatáskörük a megyében vagy az illető városban és vidéken alakult főkegyletekre terjed ki. A királyi védnökhelyettesül az uralkodó ház valamely tagját nevezi ki, a ki háboru esetén egyáltalán az önkéntes egészségügyi szolgálat vezérfelügyelője. A vezérfelügyelő mellé a király a vörös-kereszt-egylet elnökét királyi biztosul nevezi ki, a ki a megbízottakkal (delegatus) mint az önkéntes betegápolás közegyevel, a vezérfelügyelő feladatának megoldásában segíti. Minden hadsereg főparancsnokságához egy főmegbizott kűldetik, kinek elegendő számú megbízottak bocsátatnak rendelkezésére.

A vörös-kereszt-egylet, hogy háboru esetén emberbaráti tevékenységét teljes mértékben gyakorolhassa, már beke idején megteszi a kellő előkészületeket. Tanulmányozza a katonai egészségügy terén fölmerült újabb intézkedéseket, különös szult fektetvény az önkéntes egészségügyi szolgálatra; igyekszik megnyerni oly egyéneket, kik háboru alkalmával személyes szolgáltatásra készek és alkalmasak, u. m. orvosokat, gyógyszerészeket, közigazgatási közegeket, önkéntes betegápolókat, alkalmas mintákat és rajzokat szerez be a szükséges felszerelési tárgyakról; kiszemeli a helyiségeket, hol beteggyűjtő állomások és raktárak létesíthetők; tervet készít általában arra nézve, miként szándékozik működését háboru esetén berendezni.

Czikkünk keretét túlhaladná, hogyha részletesen akarnók ismertetni a vörös kereszt eddigi működését. A szeptember 10-én, győri árvíz-károsultak, a boszniai harczerében működő csapatok tanúsított tehetnek áldásdús működéséről; röviden szólunk arról is, hogy betegápolónőket, egyháziakat és világiakat kepezet ki a sebesülteápolására, azon elvől indulva ki, hogy a női gyöngéd ápolás különösen sebesülteknek pótolhatatlan, hogy az ország különböző pontjain: Budapesten, Pozsonyban, Kassán, Komáromban, Temesváron, Kolozsvárról, Zágrábrban tartalékkórházakat állít föl; hogy sebesültápolító csapatokat szerel föl és képez ki; hogy az üdítő anyagok gyűjtése végett mozgó raktárakat állít föl; hogy központi értesítő irodát szervez, a célból, hogy a beteg és sebesült harcosok hollétéről és egészségi állapotáról az aggódó rokonok megbízható értesülést nyerhessenek; hogy a vasuti állomásokon, hol a vonat hosszabb ideig tartózkodik, a betegek üdítő szerekkel s tiszta ruhával való ellátásáról gondoskodik.

De meg kell emlékeznünk még arról a páratlan berendezési kórházról, melyet dr. báró *Mundy*, Európaszerte ismeretes szaktekinélve a külföldi hason intézmények felé helyezte, s a melynek fényes megnyitó ünnepe ő felsége jelenlétében e hó 19-én folyt le.

Már a magyar országos segélyező négyület feladatátul tuzte ki a betegápolónői intézmény meghonosítását és népszerűvé tételét. E feladat szakértők véleménye szerint csak úgy oldható meg sikerrel, ha létesítetik egy oly intézmény, melyben az ápolónők nemcsak elméleti, de gyakorlati oktatásban is részesülnek; szükségesnek mutatkozott továbbá itt a fővárosban, hol annyi közlekedési vonal összeköti, s hol háboru esetén a sebesült katonák természetesen nagy öszertelődnek, gondoskodni kell elhelyezésükről, s végre béke idején, különösen intelligens osztályú betegek részére, kik bármi okból otthon a gyöngéd ápolást föl nem találhatják, valódi jótétemény egy a mo-

dern orvosi vívmányoknak teljesen megfelelő minta-kórház berendezése. Ez okok összehátása folytán érlelődött meg az Erzsébet-kórház építésének eszméje, mely lételet első sorban *Ivánka Imre* vörös-kereszt-egyleti gondnok buzgalmanak, munkaczejének köszönheti.

A kórház eredetileg a Ludoviceum-kert háta mögött fekvő s a főváros által díjtalanul átengedett telken volt tervezve. A terveket *Hausmann Alajos* műegyetemi tanár már el is készítette, de midőn ezek kiviteléhez fogott, meggyőződött, hogy a kedvezőtlen talajviszonyok, artalmas kigőzölgetések s a telek csekély terjedelménél fogva a kijelölt helyiségt kórházépítésére nem alkalmas. Ekkor már megalakult «a magyar szent korona országainak vörös kereszt-egylete», mely a fentemlített ok folytán új telek szerzésén fáradozott, mely törekvését siker koronázta, a mennyiben Budán a győri-ut és alkotás-utca sarkán a Krisztinavárosban 13,400 négyzetöl métertel vásárolt, mely kies vidéken, egészséges talajviszonyok közt és néhány lépéssyre a déli vasut indóházától fekvőn, egy higienikus, mint czélzszerűségi szempontokból teljesen megfelelő a követelményeknek. Az egyület anyagi helyzete az eleinte szerény méretekben tervezett kórház nagyobb arányokban való kivitelét lehetővé tette s miután *Hausmann Alajos* tanár átdolgozott tervet elfogadtattak, az építés 1882 év szeptember havában kezdetét vette.

Az építési program az újabb időben általánosán elfogadott helyes elvől indult ki, hogy a kórház egymástól teljesen elkülönített épületekből, pavilonokból álljon. Az épületek között előfordul: a folyosóval ellátott kórház a tisztai pavilonokban, a tisztai pavilonrendszer s sebészeti és belgyógyászati osztályban és végre a barakkok. Az elrendezés természetes következménye volt az elkülönítés elvének, mely lehetővé teszi, hogy a beteg fertőzéssel ne veszélyeztesse szobatársát, továbbá, hogy a megrázó jeleneteknek, melyek egy összehúfolt kórteremben előfordulnak a többi szobatárs önkénytelen tanui ne legyenek. A legközelebbi alakuló kórház kétségkívül az lenne, hol minden beteg számára külön szoba állna rendelkezésre. Az Erzsébet-kórház megközelíti ezt ideált, a mennyiben a tisztai pavilonok csak egy, legfőbb két beteg számára külön szobákat tartalmaznak, a sebészeti és belgyógyászati pavilonokban pedig a kórterem csak 8 beteg fölvetőlére készültek.

Az épületek csoportosításánál a győri-utnak, tehát a főközlekedési vonalnak menete volt irányadó.

Ennek következtében a teleknek első két harmadában felvett tengelyre állítottak a győri-utra néző homlokzattal az egész telepet képviselő felvételi épület. Ez épülettel jobbra-balra részarányos elrendezésben a tisztai pavilonok és mögöttük a sebészeti és belgyógyászati pavilonok állanak. A felvételi épület kerti homlokzattal szemben van a konyha és moskónya-ház, e mögött a kázanház. A telek nyugati — az alkotás-utczával határos részében — ismét részarányos elrendezéssel foglalnak helyet a barakkok és az elkülönítő épület, a győri-ut folytatásában a raktárak és végre a két utca metszésétől származó sarokra helyzetettek a halottas ház és a bensezlet kápolna.

A fűtés és szellőztetésénél a tapasztalat legújabb vívmányai vétettek figyelembe; így alkalmaszta van a kitünöknek bizonyult ugnevezett Paul-féle calorifer-légtűt.

Minden kórterem mellett van fürdő. A fürdőkádak vörös rézből készültek és zuhanyval vannak ellátva. A kórház területe egész kiterjedésében csatornázza van.

A kórháztelepen összesen 17 épület van fölépítve.

A felvételi épület bejáratában látható az Erzsébet-kórház alapítóinak névsora, falba illesztett márványtáblába vésvé, földszinten van a felvételi iroda, váróterem, rendelő szobák, az igazgató hivatalos helyiségei, gyógyszerész, kezelő iroda, fehérművek raktára és a portás lakása. Az emelet középpontja egy nagy terem, e mellett jobbra vannak a világí, balra az apáczá-ápolónők lakóhelyiségei. Itt van a kis házi kápolna is, melynek gyönyörű berendezése gróf Károlyi Gyula és gróf Zichy Livia ajándéka. A lépcsőház oldalfalain *Feszty* Árpád fiatal művésznők két kitünő alkotása látható. Egyik szent Erzsébetet, a másik a vörös kereszt emberbaráti működését ábrázolja.

A sebészeti és belgyógyászati pavilonok, a

barakkok, az elkülönítő pavillon, a konyha-épület, kázanház, halottas ház, raktári épületek részletes és inkább a szakkorokot érdeklő leírását mellőzve, még csak annyit említünk fel, hogy az épületek, szobrási és egyéb ékítőményi részletek mellőzésével, egész egyszerűen, de szolid anyagból épültek, s hogy a kórház telkéből az épületek közt fenmaradt területek részékké vannak átalakítva. A kertési munka legfőbb részét *József főherczeg* ő fensége, gróf *Károlyi Gyula* és gróf *Zichy Livia* voltak szivesek saját költségeikön elkészíttetni; a fővárosi törvényhatósága is sok frt, kikort ajándékozott, s ezzel nagy mértékben hozzájárult a kert szépitéséhez.

Az egész épület mint építészeti mű is díszet fogja képezni a budai oldalknak s dicserőre válik derék tervezőjének, *Hausmann Alajosnak*, valamint a program megállapításától kezdve az építkezést folyton vezető bizottságnak, melynek tagjai voltak: gróf *Károlyi Gyula* mint elnök, *Ivánka Imre*, dr. *Korányi Frigyes*, dr. *Janny Gyula*, *Rupp Imre*, *Ybl Miklós*, *Rudnyánszky Ferencz*, *Lintner Imre* és *Lederer Sándor*.

A kórház e hó 20 án fog átadni a közönség használatára, s egyelőre nem kívánhatunk egyebet, mint hogy minél húzamosabb ideig vegyék tisztán polgári betegek igénybe, s ne kelljen a harczerét áldozatai számára a szomoró szükség szerint berendezni.

EMBER KÁROLY.

A HÁROM CSÁSZÁR ÉS HÁROM MINISZTER ÉRTEKEZLETE.

Mint a legfontosabb európai esemény, a három császár szkjernyeviczei találkozása még soká fog beszéltetni magáról. Találgatják, keresgetik, tárgya mi lehetett? Legközelebb a magyar országgyűlés képviselőházában is szóba került Irányi Dániel interpellációja és Apponyi Albert grófnak szintén e tárgyú nyilatkozata folytán s mivel ez idő szerint egész Európában nem ülésez más törvényhozás, mint épen a magyar: abban a helyzetben vagyunk, hogy az egész Európát, sőt az egész politikai világot érdekli egy nevezetes kérdésben, minő a három császár találkozása volt, az az első s eddig még egyetlen hivatalos magyarázata, melyet e kérdésben Magyarország miniszterelnöke adott s melynek rövid lényege az, hogy a három császár találkozására a béke érdekében történt, hogy az a szoros szövetség, melyet Ausztria-Magyarország és Németország külső megtámadatások esetére kötött, de senki ellen nem irányul, az által, hogy Oroszország is hozzájárul, semmit nem változott, vagyis formázerülő szövetségről tulajdonképen csak a két közép-európai állam között lehet szó és annak céljához járult hozzá Oroszország.

Csak természetes tehát, ha e nagyfontosságú találkozásra ismételve mi is visszatérünk s újra fölemlítjük a találkozás színhelyét, melynek különben a híret megállapító legutóbbi esemény nélkül is elég érdekes múltja van.

Szkjernyevicze hajdanában kedvencz tartózkodási helye volt a gnézeni érsekeknek, kiknek egyike, Baranowszki építette itt a most már történeti nevezetességű palotát 1786-ban. I. Napoleon Lovicz egész kerületét, melyhez Szkjernyevicze is tartozott, Davoust tábornagynak adományozta. Napoleon bukása után I. Sándor császár 40,000 jobbágygal együtt főváros, Konstantin nagyherczegnek ajándékozta «Lovicz fejedelemségét», melynek nevével Lovicz herczegnek nevezetett a főherczeg morgánatikus neve, Grudzinszki Johanna grófnő is. A főherczeg aztán végrendeletileg Miklós császár hagyta az uradalmat s így az a mostani czárra örökség útján jutott.

A szép parktól környezett kastély jó karban van s gyakran szolgált nyári székhelyül Orosz-Lengyelország kormányzóinak. Maga a helység igazi zsidó-város.

A három császár szeptember 15-én találkozott Szkjernyeviczeben s együtt volt 17-éig. Ekkor tartott meg az az értekezlet is, mely oly sok kombinációra adott okot s melyről egyik képünk a három uralkodó alakját tintelti föl. Ugyanakkor a külügyminiszterek, Kálnoky, Bismarck és Giers is tartottak értekezletet,

melyen azonban — mint írják — a béke megőrzésének szándékán és a barátság kölcsönös biztosításán kívül más pozitív megállapodás nem történt s így formázerülő szerződés megkötésének s írott okmányai foglaltsának és alájegyzésének szüksége sem forgott föl.

HUMBERT OLASZ KIRÁLY A NÁPOLYI KHOLERA-BETEGEK LÁTOGATÁSÁN.

Uralkodói érének legmegbízhatóbb próbakövei a népeket sújtott szerencsétlenségek. Ilyenkor tűnik ki, hogy birnak-e elég erővel azon nagy állás kötelességeinek egész mértékben megfelelni. És bár a kötelesség-tesztelés közzönséges embereknél csak oly erény, mely nélkül modern értelemben vett állampolgár nem is képzelhető, de egy fejedlemnél, milliók és milliók uránál, annál magasabb jellemvonásá emelkedik, mert látjuk a nagy ellentétet, mely megszokott életük ragyogása és az önkéntes lemondás nagy erkölcsi ereje közt föltűrul, s minél kevésbé látjuk őket külső kényszer hatása alatt cselekedni, annál nagyobb tisztelget költ fel bennünk a belső elhatározás öntudatossága, mely nyilvános tetteiknek irányt szab. Az államok polgári szervezetének minden tagja mással szemben felelős tetteiért s e tudat sokszor bírhatja őket kényserü érényekre: ők csupán önmagukkal szemben felelősek, s ezért érényeiük ketős erkölcsi súlya van.

Valóban, ha a háladatosságot méltán nevezhetjük nagy lelkek érényének, akkor a kötelesség-tesztelés és a lemondás meg igazi királyi érény. A tömeg, mely másoknál az emelkedést tapasztolja a kitüntetésben, rangban, nálók mitemtapolhat jobban, mint az önkéntes leereszkedést népeik nyomorához és a közfájdalomhoz.

A királyi önmegtágadásnak az újabb történelem alig mutathatja fel meghatóbb példáját, mint Humberto olasz király látogatása a nápolyi cholera-betegek kórházában. «Pordenoneban mulatnak, Nápolyban balnak az emberek, én Nápolyba megyek», írta a pordenonei ünnepelekre történt meghívására válaszul. Majd pedig, midőn egy fogadására kiküldött bizottság vezetője e szavakkal aposztrófálta: «Szükség volna, ugymond, oly törvényt alkotni, mely megtiltsa a királyoknak életök kokoztatását» — «Ez volna... felelé, — az első törvény, melynek nem engedelmekedém.» Minő magasrangos szavak egy uralkodó ajkairól! A történet fel fogja jegyezni e szavakat legkeményebb érezetáblájába, maradandó emlékképe annak, hogy a koronák legfényesebb sugara sem tűndöklök úgy, mint az emberiség egy önfeléd, etiket nélküli nyilatkozata

Képünknek tárgyát a mult napok történetéből mindenki ösméri. Elég csak röviden fölemlitenünk, hogy az olasz király szeptember 8-dikán érkezett a cholera legnagyobb mérvű dühöngése alatt Nápolyba, az aostai herczeg és Depretis miniszter kíséretében s daczára annak, hogy a Capo di Monten nyári laka van, ő a királyi palotába szállt, hol pedig legutóbb már két cholera-eset fordult elő. Depretis és Mancini minisztereivel minden kórházat meglátogatótt, s fölkereste a város elhagyott részeit, hogy mindent lásson. Órákat töltött el a betegkénél s a cholera által sújtott lakosság segélyezésére háromszáz ezer frankot ajándékozott. Kijelentette, hogy nem hagyja el addig Nápolyt, míg a vész nem csökken, s e királyilag tett ígeretét be is váltotta, daczára annak, hogy már kíséretében is többen megkapták a cholera.

Nem is csoda, hogy Európának csaknem összes uralkodói, s köztük legelső sorban az osztrák-magyar uralkodó, táviratban adtak kifejezést az olasz király magatartása fölötti csodálatuknak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Franklin-társulat kiadásában részint szakemberekre, részint az oktatásügyre nézve közérdeklő könyvek hagyták el a sajtót. Ezek a következők: *Francia nyelvkönyve*, melyben együtt van az olvasókönyv, gyakorlókönyv, nyelvtan és szótar. Szerkesztette *Thaisz Gyula* reálisiskolai tanár, kitől már jelentek meg francia nyelvkönyvek, s ezek közül az egyik a reálisiskolák harmadik osztálya számára engedély-

zett tankönyv is. A most megjelent kötet annak második része, a reálisiskolák negyedik osztálya számára, az új tanterv értelmében szerkesztve. E rész tehát azoknak való, kik már be vannak vezetve a francia nyelvbe. *Thaisz* könyve sok tekintetben eltér az eddigi nyelvtani beosztástól. Nagy szűllet feltek az olvasmányokra, hogy a tanuló magából a nyelvből ismerje meg a nyelvet és sajátját, szögadságsgot szerezzene. Valogatott olvasmányokat nyújt tehát, s ezután következik a szótar és gyakorlókönyv, s abban módszeres feldolgozása az olvasmányból merített nyelvtani adatoknak, végül a nyelvtani rész. Ára 1 forint 80 kr. — *«Jelez írók iskolai tára»* című vállalatban pedig Alexander Bernát adja Schiller híres drámai trilogiájából a *«Wallenstein halja»* című részt irodalomtörténeti, esztétikai, történelmi, stb. főjegyzetekkel ellátva, s végül terjedelmes magyarázatokkal. Ára 80 kr. — *«Szálszati műtattan»*, orvosok és orvoshallgatók számára, írta dr. Mann Jakab, a szálszati műtattan magántanára a budapesti egyetemen. Ára 2 frt. — *Dívténytdr.*, a kuria, a budapesti itélő tábla, a pénzügyi, közigazgatási bíróság eljelenlése határozatait. Kiadja a «Jogtudományi Közlöny» szerkesztője, ára 2 frt.

A nihilisták, az orosz forradalmi mozgalmak története, írta Thun Alfonz, fordította Szentgyörgyi Vörös Dező. Az orosz forradalmi mozgalnak történetét, szereplőit állítja össze a könyv, kezdve az 1825 iki dekabrístaktól, egészen a legutóbbi időkig. Az akna-harcz, mely Oroszország politikai és társadalmi életét oly mélyen alásta, félszázad óta tart már. A forradalmárook eleinte az elméleti téren izgattak, a sajtó volt fő eszközü, de a szabad eszme üldözése megérlette a legvadabb terrorizmust, minőt még más állam nem tud felmutatni. Thun e forradalmi mozgalnak megírására bőven fölhasználta a «földalatti irodalmat», azokat a titkos nyomtatványokat, melyeket a forradalmárook adtak ki. Herezen, Csernisevszky, Bakunin irodalmi igazgatásai után következtek a titkos nyomott forradalmi lapok, a nihilisták nyomdákaink termékei, a gyilkos eszközök, a robbanó bombák. A könyv fölötte érdekes. A legközelebbi eseményekről, a czár meggyilkolásáról, a czárgyilkosokról, a nihilisták vezetőiről, elvéiről, nyomtatványairól sok új adatot talál itt az olvasó. Bizonyára nem teljes adatok, későbbi történetirő gyűjtetheti csak össze azokat, de ily házagan is megdöbbentő képet tár föl Oroszország állapotairól. Kár, hogy az események rendjében, a szereplő forradalmárook életrajzában sok a kitérés, a megszakítás, s egyúvé tartozó dolgok gyakran el vannak szórva. Az újabb idők annyi megrázó eseményei által érdekes könyv az Athenaeum kiadásában jelent meg, s ára 1 frt 80 kr.

Történelmi életrajzok gyűjteményét határoztta el a tud. akadémiá történelmi bizottsága. A magyar történelem jeleseinek jellemzése lesz ezekben, önálló történeti buvárlatok alapján megírva. A vállalatot mind a két tudományos testület támogatja, és szerkesztésével érdemes tudósunkat, Szilágyi Sándort bizták meg. Az első sorozat négy kiváló történeti nevezetesség életrajzát fogja közölni, külön-külön kötetben. A két tudományos intézet nemcsak tanulságos és érdekes olvasmányt akar adni, hanem kiváló gondot fordít arra is, hogy minden egyes munka gazdagon illusztrálva legyen, korhó és hiteles képekkel. Arcképek, régi várak és városok, emlékek hiteles rajjai, melyek elkészítésével több jeles fiatal festőnk foglalkozik, iráshasonmások nagy számmal fogják az egyes köteteket ékesíteni. A közönséghez intézendő felhívásokat a napokban küldik szét.

Földrajztudományi bibliográfiáknak kiadását határozta el a földrajzi társaság. Szerkesztését Péchy Imre ismert kartografus és dr. Havass Rezső földrajzi iró vállalták el s a házépítő mű érdeklében szorgalmasan buvárkodnak az ország vezetesebb könyvtáraiban. A hasznos szakmunka a jövő évi országos kiállításra már elkészült.

Előfizetési felhívások. Aradról dr. Jancsó Benedek tanár és ismert író *«Kölcsey Ferencz élete és művei»* című husz-huszonöt ivre terjedő monografiára hirdet előfizetést. A mű teljes képét ígéri jeleünk felének, működésének; december végén meg megjeleni s az előfizetési pénzek november végeig küldendők dr. Jancsó Benedekhez (Arad, liceumi épület). A fizott példány előfizetési ára 2 frt., félfrancia börkötésben 3 frt 20 kr. — Kalo-

illető nyerveinek saját költségén kell elszállítani az állatkeretből.

A leveles történetét írta meg egy Párisban nemrég megjelent szakmunka. Ebből látjuk, hogy a leveles heves az utóbbi század alatt nagyon hanyatlott. A 13-dik században még, kivált az előkelőbb papoknál, 5-6-féle levelet tettek fel az asztalra, melyek mindenike különbözőképp készültek s különböző színű volt s az 1804-iki compiégnei zsinat megtiltotta a barátoknak, hogy hétköznapon egyféle levelesnél többet egyenek. De azért számos zárdában állítólag a szentháromság tiszteletére három levelet adtak fel. Egyik híres leveles az időben csontból, kemérmagból és tört mandolából készült, ezukor, safrán és rózsavíz hozzáátételével; híres volt továbbá a «mustárleves» is, melyet főtt tojásból, mustárból, ezukorból és szőlőből készítettek. A Guichés herceg naponként «arany leveles»-t is evett, melyet szakácsa talált fel s pirított kenyér, fehérbor, ezukor, safrán voltak alkotórészei. XIV. Lajos korában jöttek divatba a tyúk- és galamb-levelesek. Boileau beszél bizonyos citromlevesről, melyben egész kappant talált. Ez időben nagy jutalmakat tettek ki új leveles-fajta feltalálására. A «Bouillon» (husleves), mely ma annyira elterjedt, csak a múlt századból ered s francia találmány.

A «Jogtudományi Közlöny» október 17-iki (42-ik) száma a következő tartalommal jelent meg:

A szabadalmi jog szabályozásának alapele. Dr. Dell'Adami Beszéd budapesti ügyvédtől. — A betétdarabok. Dr. Jancsó György kir. táblai fogalmazótól. — Eszerevtelek az általános magánjogi törvénykönyv tervezeténél. — Kötelmi jogi (általános) tanulmányok. — Törvénykezési Szemle: A végrehajtási törvény 148. §-ához. Simon Endre löcséi kir. törvényszéki bírótól. — Örökösödési eljárásunk. Takács István közegegy-jelöltőtől. — A felelősi bíráskodás köréből. — Különfélék.

MELLÉKLET: Curiai Határozatok. — A magyar kir. pénzügyi közigazgatási bíróság határozatai.

HALÁLOZÁSOK.

TARNÓCZY KÁZMÉRNEK, Bars megye néhai főispánjának a szlavóniai Cserneken történt halálát röviden említtük már. A szabadelvűség egyik régi bajnok hűnyel el a 80 éves hazafiban. Pályáját 1823-ban mint pozsony megyei tiszteletbeli aljegyző kezdte meg; 1828-ban Bars főjegyzője, 1832-ben pedig díttai követe lett. A szabadelvű pártához tartozott s a főrendiház túljáráskezdése ellen tartott beszédéről rosszaló királyi leiratot kapott, gr. Keglevich János barsi főispán pedig mást nevezett ki helyére főjegyzőnek. De ugyanez a követek táblája választá meg kerületi jegyzőnek. Bars megye ezüst díszkarddal tüntette ki. Nyitra megye 1844-ben alispánnak választá meg; 1847-ben egyszersind díttai követnek is. A gróf Széchenyi pártjához tartozott s az urbéri kármentesítést ő indíttványozta. Barátságban volt Deák Ferenczel és Kossúttal is. Az 1848-iki pesti országgyűlésen Nyitra városát képviselte. A pozsonyi zavarok alatt kir. biztosként működött s az ő védelme alatt állt akkor József nádor két gyermeke is, József főherceg s a mai belga királyné. A harcok beálltával a magánéletbe vonult vissza. A nyitrai gazdasági egyletnek 1859-ben elnöke volt, 1860-ban pedig barsi főispán lett. Az 1861-iki országgyűlés feloszlása után visszavonult Laszkára. Majd 1870-ben Szlavóniában fekvő eszernéki jószágára vonult, hol magyar emberek környezték. Temetése a vidék lakóinak részvétele mellett történt meg, s a holttestet szülőhelyére, Alsó-Lelócra szállították. A boldogult özvegyet, nyolcz gyermeket és tizennegy unokát hagyott maga után.

Id. GEIBEL KÁROLY, a korábbi évtizedekben előkelő magyarországi könyvkereskedő, meghalt Lipcsében, 73 éves korában. Ő volt az első, ki az ország minden részében fióküzleteket nyitott; az ő kiadásában jelentek meg Szilgiety első darabjai, Petőfi «Hőhér kötele» című regénye és a Ballagi-féle szótárak, valamint nyelvtanok. A forradalom után az osztrák katonai hatalom tiltózásei elől szülővárosába, Lipcsébe vonult vissza. Az ország első könyvkereskedői nála tanultak; így Ráth Mór, Osterlamm Károly, az Athenaeum későbbi igazgatója, Grill s több. Midőn Szalay László Svájcba menekült és «A magyarok története» című híres művét megírta, Magyarhonban nem akadt kiadója. Geibel magára vállalta a mű kiadását, mely Lipcsében látott napvilágot. Maga Geibel neje, a köztisztelt Weisz B. F. leánya korrigálta a művet. Neje, négy fia és egy leánya strájták elhunytát.

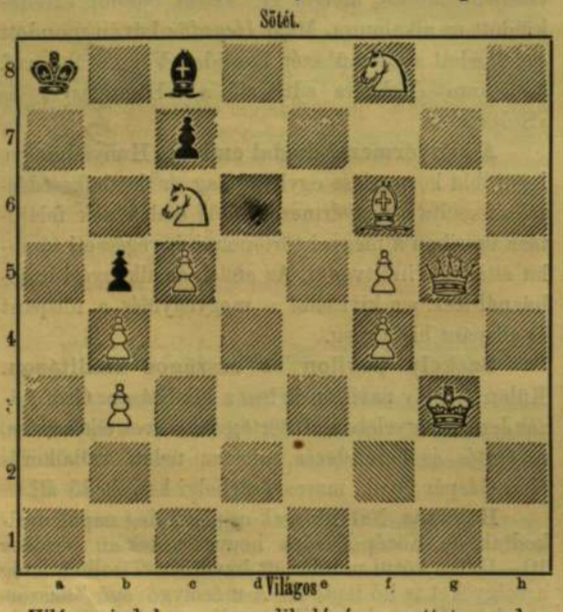
Elhunytak még a közelebbi napok alatt: LÁSZLÓ ALAJOS, földbirtokos, Debreczen egyik tekintélyes és a közügyek iránt érdeklődő polgára, a torna-egyletnek is több éven keresztül ügybuzgó elnöke, 60 éves korában. — PASTCS JÁNOS, a baranyamegyei Dályok plébánosa, 54 éves korában. — TÖBBSZER ANTAL, köztisztviselőben élt férfin, 53 éves korában. Bálványoson. — KORBULY MÁRÓ, Szamos-Ujvár főkapitánya, 57 éves korában. — KENGELÉCZ PÁL, N. Kikinda

város jegyzője, 63 éves korában. — GAYER PÁL, földbirtokos, 68 éves korában, Sárvártól. — VOLJACEK ANDRÁS, Koburg herceg uralomai főszámvívője, 70 éves korában, Jolsván. — Dr. PERLEZS BENEDEK, fővárosi ügyvéd, 30 éves korában, Nagy-Palánkán. — SMOLL KÁROLY, gr. Zichy Nándor adomány uralomának tisztartója, Budapest. — SCHOPF ADOLF, 56 éves korában, Maros-Vásárhelytől. — LENDVAY GYULA, a budapesti keresk. és váltótörvényszék jegyzőakornoka, alaposan képzett zenész, kitűl farsangon több csárdást adtak elő, 30 éves korában, Komáromban, gyorsan követve csak két hét előtt elhunyt fivérével, Jenőt; az özvegy édesanyja vigasztalhatatlan bánatára. — KISFALTYI TVADAR, első éves orvostanhallgató, jeles tanuló, 19 éves korában, Budapest. — DORGÓ BELA, Dorgó Albert kolozsvári kir. közjegyző fia, a gyulafehérvári lyceum szorgalmas növendéke, 17 éves korában. — JEAN BECKER, hegedűművész, az ugynevazetti florenzi quartett-társulat megalapítója, kit a budapesti zenekedvelő világ is jól ismert, 49 éves korában, Mannheimban.

URVÁRY LAJOSNÉ szül. Preysler Ilona, a «Pesti Napló» szerkesztőjének kiváló műveltségű neje, ki a francia irodalomból is forlított regényeket, 32 éves korában, nagy részvétet keltvén halálával, melyet a fiatal nő önkéntleg hívott magához; két gyermeket is hagyott anyátlann, s temetése gyászos meghatott-ság közt e hó 15-ikén ment végbe. — KONSTANCIJA nővér, a s úrke nének vesprémi kolostorának szeretett tagja, élte virágában. — MESKÓ LAJOSNÉ szül. Blatniczky Hermin, a daczolami jegyző fiatal neje, 22 éves korában. — ÖZV. BARTHA JÓZSEFNÉ szül. Sára Konkordia, 68 éves korában, Seps-Szent-Iványon. — ÖZV. HABERHAUER HUBERTNÉ szül. Schulz Magdolna, Haberhauer János fővárosi tanácsos édes anyja, 66 éves korában, Budapest. — SZERLÉNY szül. Slavik Terézia, 58 éves korában, Újpesten és a budai vízi-városi temetőben helyezték örök nyugalomra. — BESSE DAVIDNÉ szül. Kovács Erzsébet, Léván. — LEVICZKI BELÁNÉ szül. Szécsényi Mária, színésznő, 19 éves korában, Kaposvártól. — BEKEFFY MARGIT, az ukki szászokból leánya, a vesprémi angol kisasszonyok zárdájában.

SAKKJATEK.

1296. számú feladvány. Klett Fülöp-től.

Az 1291. sz. feladvány megfejtése.

Table with columns for 'Megfejtés', 'Világos', and 'Sötét'. It lists moves for both sides, such as '1. Ba3-h3', '2. Va5-d2', '3. Vd2-d6' for White and '1. ... e4-e3', '2. F2-e3', '3. Hb7-d6' for Black.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H., Antorf S. és Kovács J., Senki Ede, Debreczen: Zagyva Imre, Veszprém: Roland K. A pesti sakk-kör.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Piros szóp (románca). Előg esinos, csak valamivel egyszerűbben s rövidebben kellett volna elbeszélni. A főolgoes részletek, mik a kis történetet csak hátráttartják, rontják az olvasó élvezetét s zavarják hangulatát.

B. A rövidebb: gyöngécske. A hosszabbik jobb, de sok benne a hideg didaktikus elem, a mi csak ha költői kedély járul hozzá — jogosult a költészetben. Így, bár nem épen rosszak, de nálunk még sem válnak be.

Sz. B. S. «Szép rimek, előrimelés, alliteratio mind jó, a maga helyén s cum grano salis; de túlságúvive keresett lesz, s a széptől annál távolabb esik, minél halmozottabb. Ki találja széknek az ilyen sort: «Mit mind a mende-monda mond.» — A «Matild — ma tilt» rimet épen az ön által említett költő is használta, egy tréfas kis dalban, ott talán helyén volt. A gondolat s a forma összehangjára törekedni: ez az igazi; csak magát a formát kultiválni: nem ér semmit.

Templomban. Ha a kötet mind csak ilyen lesz, jobb volna még várni vele. Csóndos az est. Hát az ilyen is rim: csattog — csillagot; menybe — perczre? A vers tartalmilag is egészen gyöngye. Lékártot. Drámában, balladában, mind jobban volt már értékesíve az a kilönbözet kétes becű — fel-fogás. Ez nagyon hideg, bágyadt kidolgozás. A magányban. Az élet. Nehezen tud valamire vergődni. Még mindig kiűz a forma legelső nehézségeivel. Gondolatai is alant járnak, ámbar néha nem rosszak, csakhog ritkán költőiek.

Összet. A három közt ez a legjobb; némi segítséggel talán közölhető is volna. A más kéttő gyöngye. Nem közölhetők. Halottak napján (Hogy is kezdjem...) Fohász a királyért. Az ifju szerelme. Dal.

Tartalom.

Szöveg: Corneille. — A régi óra a lépcsőn. Longfellow költeménye. Szász Balázs. — A szerelmes aktor. Ötven év előtti történet. Irta Szomaházy István. — A görögnyelvi napokról. P. L. Tol. — A trónörököspar Nagy-Károlyban. Belle Isantól. — Forster Dóra Angol regény. Irta Besant Walter. — Egyveleg. — A magyar vörös-kereszt. Ember Károlytól. — A három eszázár és három miniszter értekezése. — Humbert olasz király a nápolyi cholera-betegek látogatásán. — Irodalom és művészet. — Közzétettek és egyletek. — Egyház és Iskola. — Mi újság? — Szerkesztői mondanivaló. — Halálolások. — Sakkjáték — Hetnapár. Képek: Corneille Péter. — Gróf Károlyi István kastélya Nagy-Károlyban. — A három eszázár Szekyer-nyevicében: 1. A eszázárk értekezlete. 2. A három miniszter: Giers, Bismarck herceg, Kálnoky gróf. Fénykép után. — Forster Dóra. — Umberto olasz király a nápolyi cholera-betegeknél. — A vörös-kereszt-egylet kórházi telepe Budán. — Erzsébet-kórház — Főltélti épület. — Halottas ház. — Tisztai pavillon.

HETI NAPTÁR. Október hó.

Table with columns for 'Nap', 'Katholikus és protestans', 'Görög-Orosz', and 'Izraelita'. It lists religious events for the month of October, such as '19 V. E. 20 N. A., P. E. 19 Nánd., R. 7 G. 19 Sz., B. 30 Roscho', '20 H. Vendel hitv.', '21 K. Orsolya sz. vt. Orsolya', etc.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. száma).

Hamisított fekete selyem.

A venni szándékolt kelmeből egy mintadarabkát elégetünk, s a netáni hamisítás azonnal napfényre jön. Valódi, tisztán festett selyem rögtön fölkorrododik, hamar elalszik, s kevés, egészen világosbarna színű hamut hagy hátra. — Hamisított selyem (mely könnyen szalonnás lesz és török) lassan tovább ég, névszerint «végfonalak» (ha festékanyaggal erősen vannak nehezítve) tovább pislognak, és sötétbarna hamut hagy hátra, mely a valódi selyemmel ellentétben, nem korrododik, hanem meghajlik. Ha a valódi selyem hamuját szétnyomjuk, elporlódik, a hamisított pedig nem. Henneberg G. (kir. udv. szállító) selyemgyári raktára, Zürichben szivesen küld mindenkinek mintákat valódi selyemkelmeiből, és szállít egyes öltönyökre és egész végeket, vántmentesen a házba, vámszámitás nélkül. Egy levél díja a Schweizba 10 krajczár.

Csúsz, köszvény és idegbajok igen elterjedt és fájdalmas betegségek, és valódi érdem oly szernek föltalálása, mely e bajok legtöbb esetében biztosan segít.

Ez érdem illeti Kwizda Ferencz János, cs. kir. udv. szállító és korneuburgi kerületi gyógyszerész, az ő kitűnő «Köszvényfolyadékának» föltalálása folytán; miután e készítmény nem csak hog sokak által az említett bajokban sikerrel alkalmaztatott, de orvosok is előszeretettel rendelik, és mindig hasznosnak bizonyult, a mint azt kiváló orvosi tekintélyek részéről érkezett számos levél bizonyítja.

Ennélfogva e készítményre itt kiválóan figyelmeltetünk, megemlítve, miszerint Kwizda úr gondoskodott róla, hog e megbetegülhetetlen szer minden gyógyszerertárban kapható legyen.

HIRDETÉSEK.

Egy hatszor használt petitsor, vagy annak helye egyszeri itgatással 15 kr.; többszöri itgatással 10 kr. Bélyegdíj külön minden itgatás után 30 kr.

Legujabb szabad. billard-golyók. billard - golyókat. Alulírott bátorokdók tisztelettel tudatni, hogy sok évi fáradság után ikerült neki 1775 készíteni, melyk jószág és tartóság tekintetében minden eddiggi messze föltululnak. Szin, hang és ruganyosság tekintetében teljesen hasonlítanak az elefantosont-golyókhoz, azonban elpusztíthatatlanság tekintetében messze felülmúlják azokat, miután törés vagy repedés e golyónál teljesen lehetetlen, s erre nézve 1 évi irásbeli jótállást vállalko. Egy darabnak ára 62 mmetérig 5 forint, 62-66 mmetérig 6 forint, 66-70 mmetérig 6 frt 50 kr., nagyság szerint. Közel 100 billard, minden rendszerből, folyton raktáron. KNILL KÁROLY, cs. k. kiz. szabadalm. billard- és billard-golyó-gyára, Bécs, IX., Rossau, Rotho Löweg. 5. u. 7.

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLETI SORSJEGYEK. 11177 főnyeremény 50.000 frt adómentes. Évente 3 húzás, a legközelebbi húzás 1884 november 3-án. A kereskedelmi takaréks- és hitelszövetkezet következ feltételek mellett ad el «Magyar vörös-kereszt-egyleti sorsjegyeket» részletfizetésre: 5 drb 23 hó alatti lefizetésre 2 frt. 10 drb 22 hó alatti lefizetésre 4 frt. 5 * 14 hó alatti lefizetésre 3 frt. 10 * 12 hó alatti lefizetésre 7 frt. A részletben lekötött sorsjegyek különféle sorszámból állítatnak össze. A legkisebb nyeremény kilencz sorsjegyet érteke kifejteték s szelvénye mindaddig tovább jár, míg egy fő-vagy nagyobb mellék-nyereménnyel újójak ki nem hozatik. — Az esetleges nyeremény már az első részlet befizetése után a részletv-evetől illeti. — Vidéki megrendelések postautalvány eszközölhetők s postafordultával elintéztetnek, ideigly nyugtalan s földolvovény szolgálat. Utánvételi megrendelések nem vételnek tekintetbe. — Üzleti helyiség Budapest, Gisella-tér 2. sz. AZ IGAZGATÓSÁG: Dr. Herlich Károly elnök, Peterdy Lajos vezérigazgató, Lovag Felk Zalmond I. alelnök.

A MAGYAR LESZÁMITOLÓ- és PÉNZVÁLTÓ-BANK. ÁRUOSZTÁLYA BUDAPESTEN. mindennemű áruk, u. m.: gabona, olajos és hüvelyes vetemények, szilva és egyéb termékek bizományban való vásárlását és eladását jutányos díj mellett közvetíti. Olcsó kamatú előleget ad a címére küldött áruk vevéneire, továbbá közraktári jegyekre (warrantokra), nemkülönböztetve magán raktárakban elhelyezett árukra is. Szokvány kötések vásárlását, eladását, valamint lebonyolítását kedvező feltételek mellett elláallja. (N. B., szabad. A.) Legujabb, egyetlen találmány iratok, rajzok, hangjegyek stb., valamint tervek, rajzok stb. (melyek feltalálásra zekre vannak készítve) — sokszorosításra. Szállítási díj mérséklése mint nyomtatvány. Készültek 8 márkájú szelvények, az összes költségek együtt. — Terveztek, nyomtatvány-próbák ingyen és bérmentve. 1772 Zittau, Szászország. Damman Károly.

Köszvényvászón. mindenféle köszvény, csúsz, rheuma, szagatás, mell-, gerinczajdalmak, keresztoson-fajás (Hexenschuss), lábköszvény stb. ellen. Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettős erejű 2 forint 10 kr. Dr. Hufeland híres orvos gyógytani műveiben így szól: Két haj létezik, melyek ellen a gyógytan hasztalan kutatás eddig gyöngyörvel báró szer után, e bajok a fejostusz és köszvény. Ezeknek óvszere a könyvényvászón 10416 Dr. BURON PÁRISI ALTALÁNOS SEB-TAPASZA. mindentel sebek, gyenyedések és dagasztok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 krajczár. Valóban Pesten egyedül csak TÖRÖK JÓZSEF ut. gyógyszerertárban, király-utca 7. sz. — Debreczenben: Rothschneck ut. gyógyszerertárban. — Mohácsban: Jeczevicz Károly. — Kolozsvártól: Wolf és Hintz gyógyszerertárnál. — Eger: Köllner gyógyszerertár. — Szegeden: Weigler György és Kovács gyógyszer. — Temezváron: Jöhner és Tarcsay gyógyszer. — Magyarváradon: Molnár gyógyszer. — Pécsen: Fűzhes. — Nagy-Szeben: Schneider. — Bécs-elsőkeresztr. Diaballa Gy. — Gyöngyösön: Vozary gyógyszer. — Salgótarján: Ehrenfeld W. — Miskolcz: Ujváry gyógyszer. — Kassa: Aschwig gyógyszer. — Brassó: Káglor. — Arad: Tócsa és Társ. — Oravtiza: Knoblauch gyógyszer. — Győr: Grossinger gyógyszer. — Záhgráb: Milban gyógyszer. 10781

Varrógépek, a Wheeler & Wilson Mfg. Co. 1872 New-Yorkból cs. k. udvari szállítottok, csakis Otto Herman-nál (OHM C. O. UTODA) Budapest, VI. sugár-ut 13. Különösen ajánlatnak az egyesyes tüvel ellátott új horog-(Greifer)-varrógépek háromféle kivitelben, családok és iparosok részére; mint a jelenkor legjobb varrógépei, a párisi világtállításon a legnagyobb díjak „Grand prix” egyikével lettek kitüntetve. Minután kávé-küldeményével nagyon meg voltam elégedve, kérem, küldjön ismét 1 bal Cubát és 1 bal Menadot. Herkaly Uj-Szóny mellett, 1884 márczius 8-án. Tóth Lajos. Az előbbi kávé-küldeményekkel nagyon megelégedve, kérem, küldjön ismét 1 bal Cubát 1 frt 80 krajczár. Grác, 1884 február 21-én. Dr. Koeh János, tanár. A kapott kitűnő jószágú kávéemerkélr lekötelező köszönetem mellett, kérem, küldjön ismét, atb. Kress, 1883 augusztus 16. Wellenheim Cajus csász. tanácsos és pénzügyi főtanácsos. 11093

Legolcsóbb bevásárlási forrás a tüzelő anyagokra. KÖSZÉN és COAKS. Salgó-Tarján szalon darabos 60 kr. koczka 55 kr. dió (1818Ht kályhákhoz) 45 kr. Porosz szalon szén darabos koczka és dió 80 kr. Coaks a légszuszgár eredeti ára mellett 87 kr. Egész koesirakományok azaz 20-30 mtrmázsá vételnél tetemesebben olcsóbb. FA szaraz és egészleges, a magyar királyi korona-urad-lm k erdősegeiből, métrólokban, egészen és eldarabolva; hasonlóképni stíj szerint tsákokban. Legkönynyebb ellenőrzése az átvett mennyiségnek. A bevásárlásnak legolcsóbb és legészserűbb módja. 1797 ÉDER ANTAL GYULA legregibb budapesti tüzelő-anyag üzlet. FŐIRODA: IV. FERENCZIEK TERE 4. SZÁM. Legegyszerűbb megrendelési mód levezetési lappal. Figyelembe ajánlom, hogy csak ama szállítmányért vállalko készséget mely az én osztagommal ellátott szállítóhelyemre kültetik. — Kimerítő árjegyzékek kívánatra megküldetnek.

ZÖLD KÖNYVTÁR. Borss Mihály válogatott kisebb munkái. Vász. köte 2 frt. Fáy András eredeti meséi és aphorizmái. Negyedik kiadás. Két kötet vázbanba köte 1 frt 60 kr. Kane a sarkutazó. A második Grinnell-expeditió sarkutazása. Dr. Kane E. K. műve után. Beve-etéssel ellátva. Vázbanba köte 1 frt 60 kr. Kisfaludy Károly válogatott munkái két kötetben. A költő arcképeivel. Második kiadás. Vázbanba köte 1 frt 60 kr. Versek és elbeszélések. — Színművek. Kisfaludy Sándor összes regéi. A költő aczélmetszeti arcképeivel Vázbanba köte 1 frt 60 kr. Tartalom: I. Előszó. — Csobáncz. — Tátika. — Somló. — Dobózi Mihály és hitvese. — A szent mihályhegyi remete. — A megboszult hittség. — Gyula szelme. II. Kemend. — Döbrünt. — Saigliget. — A somlai vérsüret. — Eszghvár. — Micz bán. — Frangyepán Erzsébet. — Balassa Bálint. — Viola és Pipacs vagy hamis barát. Kn gre Adolf br. Erintkezés az emberekkel. Fordította Egy István. Vázbanba köte 1 frt 80 kr. Kuliffay Ede. Magyarország története. A legregibb időkől korunkig. — Vázbanba köte 1 frt 60 kr. — A szabadság hősei és vértanúi. Lapok a magyar történelemből. Vázbanba köte 1 frt 60 kr. Legouvé Ernest. Atya és fiú a tizenkilencedik században. Fordította Peleki József. Gyermek- és serdülő kor. Ifjú-kor. Vázbanba köte 1 frt 60 kr. Mathews Vilmos dr. Hogyan boldogulunk? Fordította és jegyzetekkel ellátta Polgér. Vázbanba köte 1 frt 60 kr. Pestalozzi Henrik. Lénárd és Gertrud. Magyarította Szengery Samu. A szerző élettrajza. Vázbanba köte 2 frt. Wieland. Az Aberdálak. Fordította Farkas Albert. Vázbanba köte 1 frt 40 kr.

